

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

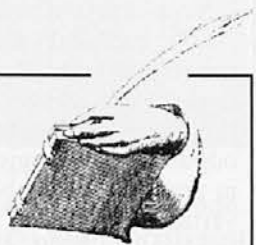
Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE
TASSA RISCOSSA

GORIZIA
ITALY

NAŠ UVODNIK

Čas oddiha ali novih problemov?

Pred nami so počitnice - čas oddiha in razvedrila. Otroci in tudi starejši jih vsako leto nestrno pričakujemo in jih tudi dalj časa načrtujemo. Čeprav bodo te besede izzvenele morda šablonsko, bi vseeno rada opozorila na problem, ki jih ta čas odpira mladim in preko njih družinam.

V poletnem času se počutimo proste, zunaj strogih vsakdanjih urnikov, in tudi mladi se radi otresejo nezaželene kontrole odraslih. Prav je, da mladi občutijo svobodo, da zavestno prejemajo nase odločitve, izbire, odgovornosti, razočaranja, ki jih svoboda tudi prinaša. Vendar bi morali biti starši vedno pozorni, s kom se sin ali hči družijo, v katero družbo in kraje zahaja. Pred kratkim me je neka mama, ki ima še odraščajoče fante, opozorila, kako je med mladimi v modi, da se zbirajo po različnih domovih in si ogledujejo pornografske kasete, ki so jih kupili odrasli. Vsakdo se lahko vpraša, kakšne vrednote posredujejo ti starši svojim otrokom!

Po naših vaseh so razširjena mamila. Kot manjšina nismo imuni pred temi problemi. O tem premalo govorimo in tudi storimo. Zelo pridno prirejamo šagre, razne prireditve, revije pevskih zborov, zapiramo pa si oči pred težkimi problemi, s katerimi se sooča mladoletnik danes. Družine so še zdavnaj zaradi pomanjkanja časa prenesle svoje vzgojne dolžnosti na šolo in na razne organizacije. Vendar so ti problemi skoraj povsem odsotni v delovanju le-teh. Tudi župnijske skupnosti se tem problemom premalo posvečajo. Zato je pomembno, da starši izberejo take organizacije, da otroke pravilno vzgajajo in jim predlagajo vrednote.

Poletni čas pa lahko nudi družinam možnost, da preživijo skupaj nekaj brezskrbnih dni. Prav je, da se tudi tisti starši, ki so obremenjeni z delom tudi v poletnem času, umaknejo z družino ali k morju ali v hribe ali pa načrtujejo skupne izlete. V teh dneh bodo starši imeli priložnost, da se s svojimi otroki pogovorijo in odstranijo morebitne nespozume ali napetosti, ki zaradi pomanjkanja dialoga tako pogosto nastajajo v naših družinah.

Poletni čas je tako lahko res čas oddiha ali pa tudi čas novih nevšečnosti. Od staršev je predvsem odvisno, če ga bodo naši otroci pravilno izkoristili.

Nadja Maganja

Skupni blagoslov Bartolomeja I. in Janeza Pavla II. z vatikanske lože

Lajše - kraj spomina in sprave

Pretrgajmo verigo zla!

Ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne in v četrtem letu samostojne Slovenije je bila na Lajšah nad Cerknim v soboto, 1. julija, škofijska spominska slovesnost, posvečena vsem žrtvam okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej.

Na robu čudovite planine nad cerkljanskimi gozdovi so nekoč stale na meji z gozdom majhne svisli. V njih naj bi 15 nedolžnih vaščanov 2. februarja leta 1944 preživelo svojo zadnjo noč. Te svisli so danes majhno svetišče, pri katerem se začne križev pot, ki vodi do štirinajste postaje - do brezna.

Na Lajšah se je v soboto zbrala množica vsaj tri tisoč oseb, da bi iztrpela bridko cerkljansko tragedijo, v kateri se je še enkrat razodel nesmisel spirale zla. Po križevem potu je koprski škof Metod Pirih vodil sv. mašo ob somaševanju več kot devetdesetih - predvsem primorskih - duhovnikov. V svojem nagovoru je poudaril, da moramo na ta dan predvsem moliti za vojne žrtve in za domovino. Lajše naj bodo simbol vseh idrijsko-cerkljanskih, trnovskih, kraških, istrskih in drugih brezen, ki so v povojnih letih zrla temo v sredi Slovencev in prepad med brati. Razmišljujoči človek lahko najde odgovor na to, kako se je kaj takega moglo zgoditi, le »v globini svojega bitja, v breznu svoje svobode. Globoko na dnu samega sebe si bo priznal, da so ga doslej že mnoge njegove svobodne odločitve usmerjale na pot zla, teme, greha, smrti.« Zlo je namreč spočeto v sredi ljudi ob negativnih odločitvah. In »globinsko krivdo za te odločitve nosi vsak izmed nas, nosijo jo vse generacije naših prednikov, nosi jo vse človeštvo... Te usodne vpletenosti v zlo pa nas rešuje Bog po svojem ljubljenem Sinu.« Jezus je presegel človeško logiko in premagal sovraštvo z ljubeznijo; luč slavi zmago nad temo, milost nad grehom. In še: sprava nad mržnjo, mir nad prezirom.

Danes smo klicani, da pretrgamo verigo zla. To bo vstajenje našega naroda. Mir, rojen iz sprave, je nujen pogoj, da mladi lahko zrastejo na trdnih temeljih. Smrt nedolžnih žrtev je zato »dragocena v božjih očeh in v očeh tistih, ki jim resnica in ljubezen nista prazni besedi.« Za mir je treba trdo delati. »Mir ne more temeljiti na laži, zato si bomo prizadevali za resnico, tudi tisto o naši polpretekli dobi, ki bi jo marsikdo rad prepustil zgodovini, da bi jo obdala s pajčevino. Resnice se ne smemo bati... Zato pozivamo zgo-

Slika desno: MePZ Rupa-Peč na Lajšah med zbrano množico; spodaj: malo svetišče na začetku križevega pota

dovinarje, naj pohitijo... Mirtemelji na sprejetju resnice in priznanju krivde.« Po tolikih letih ne smemo ostati brezbržni.

Škof Pirih je zaklical vsej Primorski: »Zaman so vse žrtve vojne, če bo na naših tleh še naprej smrt prevladovala nad življenjem in pogrebi nad rojstvi.« Življenje moramo ljubiti, zanj delati, ga posredovati in širiti njemu naklonjeno miselnost. Kri nedolžnih Cerkljanov naj bo rodovitno seme za rast klenih in življenja polnih kristjanov.

Vaščani so pripovedovali, da so na svečnico aretiranci hodili po vasi z zavezanimi rokami. Mladi kaplan in pesnik Lado Piščanc, po rodu Tržančan, po srcu Goričan, »samoten romar«, mož zelene pomladi in »vitez cest božjih«, je tedaj skupno s kaplanom Ludvikom Slugo vodil molitev rožnega venca. Dan kasneje so vsi razen enega, ki se je rešil, a o dogodku ni nikdar črnil niti besede, obležali »v prerani jami«.

27. januarja 1944. leta so umrli mladi partijski tečajniki, 3. februarja pa štirinajst vaščanov... Eni in drugi nedolžne žrtve.

Po maši je zapel pevski zbor Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Igralec Silvij Božič je nato recitiral nekaj pesmi Lada Piščanca, zaklanega »belega jagnjeta«, moža pokončne slovenske in krščanske države. Cerkljanski župan dr. Janez Podobnik je v svojem govoru poudaril izrazito pravno razsežnost prireditve. »Prvi pogoj za resnično spravo je resnica,« je rekel. Res je, zgodili so se Teharje, Kočevski Rog, Lajše; toda tudi Sv. Urh. Zadnjih pet desetletij slovenske zgodovine nas je naučilo, da nas

na poti zrelega naroda lahko počlovečuje samo resnična sprava. Zanj pa sta potrebna ponižnost duha in junaštvo srca. Samo priznanje krivde, odpuščanje in sprava lahko omogočijo komaj štiriletni Sloveniji zagotoviti si izgubljeno dostojanstvo in narodno trdnost.

Aleksij Pregarc je z recitiranjem še nekaterih Piščancevih poezij podčrtal pesnikovo tankočutno človečnost in milino, prepojeno s skoraj preroško in bolečo intuicijo. Po še eni pesmi zbora Rupa-Peč je idrijsko-cerkljanski dekan Anton Melinc obrazložil simboliko odslej posvečenega kraja: svisli so postale svetišče; ob strani stojita dva nedotaknjena stebra, nemi priči težkih in zapletenih časov, priči uboja. Nad vrati je vitraža v obliki velikonočne sveče - simbola vstajenja. V absidi stoji križ iz lesa, ki ponazarja trpljenje, in medenine, ki govori o luči. Na notranjih stenah pa je 14 oljnatih platen koroškega slikarja Valentina Omana s prevladujočima modro in rumeno barvo; figure so fragmentarne in nejasne, kot je nejasno in človeškemu umu nedoumljivo nasilno trpljenje. Ob svetišču je poševen križ, kjer se začne križev pot, ki vodi do štirinajste postaje - brezna, v katero so bila vržena ustreljena trupla.

Križev pot nas vodi iz smrti v življenje, od sovraštva k spravi. Prav hrepenenje po miru razjasnjuje težki mrak slovenske preteklosti. »V zemlji že poganjajo kali. V boli nova rast spočeta klije, tajno se prepleta, v dobrodejno sonce hrepeni...« (Lado Piščanc).

Danijel Devetak

12. julij: Sv. Mohor in Fortunat

Večkrat imamo čudne ali vsaj nejasne pojme o svetnikih, povečini po krivdi umetnikov, ki so jih večkrat poslikali »zobrnjenimi očmi«, kot bi bili - oprostite primerjavo - zasvojeni z mamili. Hoteli so poudariti njihovo stalno povezanost z Bogom; danes pa tako upodabljanje pošteno moti. Svetniki so bili močni in značajni ljudje, tudi izobraženi, ki so že pred časom uresničevali to, čemur pravimo danes inkulturacija evangelija.

Med take krepke svetnike gotovo spadata sv. Mohor in Fortunat. O njiju pravzaprav vemo le malo skopih podatkov, ker je njuna zgodba prepletena z legendami. Spominjamo se ju 12. julija, ko so prinesli njune zemeljske ostanke v Oglej. Prvi je bil škof, drugi diakon; oba sta bila mučenca.

Po Slomškovi zaslugi sta znana med slovenskim ljudstvom; koliko so pomenile slovenske Mohorjeve družbe, ki so predvsem z izdajanjem knjig skrbale (in še skrbijo) za verski in kulturni razvoj našega ljudstva, je vsem znano. Krščanstvo predpostavlja osebno kulturo, po kateri se človek laže približa Bogu.

Hvaležni smo takim svetnikom, ki so s svojim zgledom in mučeništvom izpričali svojo zvestobo do Boga. Tudi mi prosimo za tako zvestobo!

d.j.

Obisk carigradskega patriarha Bartolomeja I. je pokazal, da smo še daleč od edinosti, toda volja in želja po zedinjenju raseta

Pravoslavne Cerkve v svetu

1. Carigradski ekumenski patriarhat (Carigrad);
2. Aleksandrijski patriarhat (Aleksandrija v Egiptu);
3. Jeruzalemski patriarhat (Jeruzalem);
4. Antiohijski patriarhat (Damask, od leta 1342);
5. Ciprska Cerkev (Nikosia);
6. Grška Cerkev (Atene);
7. Nadškofija gore Sinaj (Kairo);
8. Georgijski katolikosat (Tbilisi);
9. Romunski patriarhat (Bukarešta, od 1925);
10. Bolgarski patriarhat (Sofija);
11. Ruski patriarhat (Moskva, od l. 1589);
12. Srbski patriarhat (Beograd, od l. 1920);
13. Makedonski patriarhat (Skopje, od l. 1959);
14. Albanska Cerkev (Tirana, od l. 1937);
15. Cerkev Združenih držav (New York);
16. Madžarska Cerkev (Budimpešta);

17. Poljska Cerkev (Varšava, od l. 1924);
18. Estonska Cerkev (Tallin);
19. Letonska Cerkev (Riga);
20. Litovska Cerkev (Vilnius);
21. Ukrajinska Cerkev (Kiev).

Organizacija teh Cerkve je zapletena iz dveh razlogov: 1) v zgodovini so pravoslavna ozemlja pogosto zasedali nepravoslavni narodi (največkrat Muslimani). Kljub vsemu so stari sedeži in centri ortodoksnih Cerkve ohranili svoj prestiž. 2) Razkropljeni pravoslavci so po svetu ostali zvesti svoji verski tradiciji in liturgičnemu jeziku. Pravoslavna Cerkev priznava pet liturgičnih jezikov: grškega, arabskega, staroslovanskega, georgijskega in romunskega. Vsak pravoslavni škof je v svoji škofiji samostojen. Carigradski patriarh pa ima častni primat.

Že deset let tečejo priprave za skupni pravoslavni koncil, toda se ne utegnejo zediniti predvsem glede vprašanja, kdo naj bi predsedoval zborovanju.

Povzetek skupne izjave Bartolomeja I. in Janeza Pavla II.

Skupna izjava obsega cele štiri strani. Povzemamo le nekaj misli. »Nič več žalitev ali nasilja. Vse vabimo k medsebojnemu odpuščanju, trdi volji po bratstvu in dejanskem sodelovanju.« Oba si želita udeležanje Evropskega združenja, da bi razširjalo svoje meje tudi proti Vzhodu. Prepričana sta (in tu gre njih misel na države bivše Jugoslavije), da odpuščanje za sprejete žalitve v preteklosti bi lahko prispevalo k miru in pravi v krajih bojov zaradi etničnih in političnih razlogov. Svoje vernike vabita, naj se skupaj napotijo na romarsko pot, ki vodi do jubileja leta 2000. Za zblizanje v zakramentalnem obhajanju, se pravi v skupnem maševanju, so potrebni še nadaljnji koraki. Verniki naj sodelujejo predvsem tam, kjer živijo drug ob drugem katoličani in pravoslavni. Janez Pavel II. in Bartolomej I. hrepenita po večjem sodelovanju z vsemi monoteističnimi verami. Za to se bosta zavzemala.

Od torka do četrta je bil prejšnji teden na obisku v Vatikanu carigradski patriarh Bartolomej I. Njegov obisk s papežem Janezom Pavlom II. nas je spomnil na podobni obisk Pavla VI. in Atenagora leta 1964 (prvič v zgodovini) in obisk Bartolomejevega predhodnika Dimitrisa in Janeza Pavla II. l. 1979 in 1987.

Zedinjenje Cerkve gre nujno prek ljudi oziroma njihovih predstavnikov; zato smo prepričani, da so taka srečanja nadvse pomembni dogodek, ki gladi pot do zedinjenja vseh kristjanov.

KDO JE BARTOLOMEJ I.?

Z uspehom obiska si nočemo delati preveč utvar. Zadostuje le ugotovitev vloge carigradskega patriarha, ki ima le simbolično (torej ne dejanskega) zgodovinsko prvenstvo, kar mu je papež priznal. Bartolomej I. vodi svojo skupnost, ki šteje komaj tri tisoč vernikov, in ga osporavajo ruski patriarh (ki ima veliko obsežnejši teritorij in kar 50 milijonov vernikov!) in ostali patriarhi, ki so ljubosumni nad svojo samostojnostjo in neodvisnostjo od carigradskega patriarhata. Bartolomej I. je še mlad, saj ima komaj 55 let. Dobro pozna zahodni svet; nekaj let je študiral v Rimu. Zelo si želi priti do zedinjenja.

Papež je lani na veliki petek ob križevem potu bral Bartolomejeva premišljevanja.

MED NAMI OBSTAJAJO ŠE ZIDOVJI

Ovir na poti zedinjenja je še veliko. Manj je teoloških, ostajajo pa druge. V prvi vrsti gre tu za vprašanje papeževega prvenstva, ki mu je dal Janez Pavel II. sicer izrazit značaj služenja. Bartolomej I. je v cerkvi sv. Petra odkrito povedal, da po pojmovanju pravoslavne Cerkve ne gre za osebno prvenstvo, ampak prav za prvenstvo služenja. Katoliška Cerkev pa po tradiciji poudarja osebno poslanstvo (Kristus je dal oblast Petru). Močni so očitki pravoslavja na račun vzhodne Cerkve, združene s katoliško; zadnje čase pa še problem vojne med Srbi in hrvaškimi katoličani; nato problem dogem, ki jih je Cerkev določila po razkolu in jih ortodoksna Cerkev ne priznava, predvsem Marijino brezmadežno spočetje in, kot že omenjeno, papežovo prvenstvo.

S padcem komunizma so se pojavili novi problemi. Ruska Cerkev gleda z nezaupanjem na problem uniato, ki jih ima za izdajalce. Ti so namreč vzhodnega obreda, toda ostajajo zvesti papežu in živijo v Ukrajini ter delno v Romuniji. Spri so zaradi nepremičnin in cerkvenih poslopij.

Pravoslavnim ni všeč prisotnost

katoliških škofov in duhovnikov, ki reorganizirajo pastoralno življenje med katoliškimi verniki v Rusiji. In to kljub temu, da so zastopniki obeh strani leta 1993 podpisali v Libanonu skupen dokument in da skuša katoliška stran jasno dokazati, da ne gre za prozelitizem, temveč za redno pastoralno delo med tam živječimi katoličani, ki je bilo prisilno prekinjeno pod komunizmom.

Patriarh Bartolomej I. je pod močnimi pritiski tudi sam kdaj pa kdaj dvigal svoj glas proti katoliški Cerkvi.

Pravoslavne Cerkve doživljajo danes hude notranje spore, predvsem med Moskvo in Carigradom, tudi zaradi pravoslavni skupin v Estoniji in Romuniji (Moskva ni odobraval Bartolomejevega obiska). Temu se dodajajo še hude in neutemeljene obtožbe jugoslovanske in grške Cerkve proti katoliški.

Papež in carigradski patriarh sta imela torej pred sabo na delovni mizi dolg seznam problemov, ki jih lahko obnovimo v treh točkah: katoliška Cerkev naj se nima več za najboljšo obliko krščanstva, odklon povečevanja uniato, ponovna proučitev papeževe vloge. Ovine so torej zelo hude, toda na obeh straneh obstaja dobra volja po odstranitvi letih.

TEŽAVE IN UPI

In vendar smo bili priče številnim znakom upanja in dokazom dobre volje po zblizanju. Že to, da je prišlo po petih letih blokade do tega obiska, je znak upanja. In še to, da sta skupaj molila in dala svoj blagoslov, skupaj molila nicejski *Credo*, skupno somaševala v baziliki sv. Petra, čeprav samo pri prvem delu daritve (besednem bogoslužju) in ne pri evharističnem obhajanju; da sta se skupaj dolgo pogovarjala. Sam Bartolomej I. je takole izjavil: »Med katoliško in pravoslavno Cerkvijo je možno popolno zedinjenje.« Janez Pavel II. je še enkrat rekel: »Bližamo se novemu tisočletju; želja, da bi ga obhajali skupaj in da razodenemo svetu našo skupno vero, je vroča.«

Ta beseda nas navdaja z upanjem, ker ne gledamo samo na te velike obiske na visoki ravni, ki se med drugim v zadnjih letih zelo množijo. Gledati moramo na številne skupine, posejane po mnogih deželah sveta, ki - na eni in na drugi strani - delajo, molijo in proučujejo ter ustvarjajo stike med vzhodno in zahodno Cerkvijo; prav ti bodo lahko omogočili, da se bomo enkrat le zedinili.

Dušan Jakomin

14. navadna nedelja

Kako se gradi stavba miru

Silvester Čuk

Stara slovenska cerkvena pesem se glasi: »Mir božji objema doline, gore, ko v cerkev hitimo ubogi ljudje, da Bogu potožimo svoje gorje.« Prihajamo k Bogu s svojim človeškim nemirom, da se naša srca umirijo v njem. O daru božjega miru govori božja beseda današnje nedelje. Prerok Izaija v prvem berilu napoveduje Jeruzalemu mir mesijanskih - Kristusovih - časov: »Napeljem k njemu mir kakor reko.« Prerok uporablja hebrejsko besedo *shalom*, s katero si Judje še danes ob srečanju zaželijo vse dobro kakor mi s pozdravom *dober dan*. V govorici Svetega pisma pomeni mir polnost božjega blagoslova: blagostanje, srečo, rešitev, pravičnost. Mir uživa človek, ki živi v skladu z naravo, z ljudmi in z Bogom. V današnjem svetu je tak človek prava redkost, saj smo zaradi hlastanja po čim večjem zaslužku vsi postali odtujeni naravi, sami sebi, ljudem okoli sebe, zlasti pa Bogu.

Vsak Jezusov učenec bi moral biti - tudi v današnjem svetu - človek miru, graditelj miru. »Mir je stavba, ki jo gradiš dan za dnem na trdnih temeljih,« je zapisal papež Janez XXIII., čigar škofovsko in papeško geslo je bilo *Pokorščina in mir*. Temelj miru je trdna vera v Boga, opeke v zgradbi miru pa so naša vsakdanja drobna dejanja ljubezni, pozornosti, obzirnosti.

Orodje miru je Kristusov križ, s katerim je učlovečeni božji Sin podrl ločilno steno med Bogom in človeštvom. Slava Jezusovega učenca je zvestoba njemu, ki hodi pred nami obložen s križem. Jezusovim križem se hvali in oponaša njegov veliki apostol Pavel, ker ve, da ves blagoslov za njegovo delo prihaja od tam. V krščanskih družinah, kjer imajo križnačastnem mestu (to je nekaj podobnega kot večna luč v cerkvi: vir razsvetljenja in moči) ter njeni člani mimo njega ne hodijo brezbrizno, morata vla-

dati mir ali medsebojna ljubezen, ki ji v vsakdanjem jeziku pravimo potrpljenje.

Potem ko je opravil svojo mirovno daritev na oltarju križa, je Kristus vstal. Prikazal se je svojim učencem in jih pozdravil: »Mir vam bodi!« Ta njegov pozdrav naj bi bil tudi krščanski pozdrav. Današnji evangelijski odlomek poroča, kako božji učitelj pošilja svoje učence oznanjati blagovest miru v kraje, kamor misli nato priti tudi sam. Povsod naj se predstavijo z voščilom: »Mir tej hiši!« Tako pozdravlja duhovnik ob obisku za blagoslov doma in ob previdevanju bolnikov. To voščilo izraža ne samo željo za površen, zunanji mir, ki pomeni odsotnost preprirov in razprtij, temveč vošči Kristusov mir: mir srca, mir duše, mir vesti. To je tak mir, ki ti omogoča, da si lahko sam v tišini. Če človek nima tega miru, potrebuje hrup, da z njim preglasi nemir in praznoto v sebi.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

»Čiste roke« (Di Pietro) še vedno pod preiskavo

Sum je v tej dobi naklepov, podtikanj in nejasnih odnosov padel končno tudi na Antonia Di Pietra, ki je zadnja tri leta poosebljal voljo po čistem in nepodkupljivem v Italiji. To voljo so sprožili on sam in njegovi kolegi iz ekipe preiskovalcev znane skupine »čistih rok«. Zdaj postajajo še sami žrtve tega javnega pranja, saj jim mnogi niso odpustili, da so jim razbili strojček, ki je bil neuničljiv vir dohodkov za stranke in za nove njihove pripadnike. Najbolj je sodnikom zameril socialistični prvak Bettino Craxi, ki je bil zadet, ko je bil na višku oblasti in ugleda, se lahko poživljal na kritike in ostre vinjete ter si privoščil, kar si je želel. Ni nobeno naključje, da je proti Di Pietru in kolegom spregovoril prav Bettino Craxi iz svojega varnega zavetja v Tuniziji, kamor se je umaknil, da bi si lečil rane, vendar pa nikakor, da

»Tonino« Di Pietro

bi samo objokoval svojo usodo. Očitno je zbiral misli, predvsem pa dokumente, za protitudarec, ki bi lahko bil samo uvod za tako ali drugačno vrnitev na politično pozornico v Italiji. Morda pa se bo le našel kdo, ki mu bo postavil vprašanje, kako je do dokumentov prišel in kaj je z njimi počel, da je bil Di Pietro zaradi izsiljevanja primoran odstopiti. Sodniku pa mora biti Italija hvaležna

za vse, kar je storil, ker je sodstvu vrnil smisel in verodostojnost, medtem ko se je do tedaj skrivalo za namišljenim ugledom in formalno neoporečnostjo. Di Pietro je potem postal rešitelj naroda, mit in potencialni »vse«: ponujali so mu mesto v vladi, delali iz njega kandidata za Kvirinal in za palačo Chigi; dober je bil tako za desnico kot za levico. To je bilo pretiravanje in kdor je imel glavo na rami, je lahko zmajeval, ker je bil prepričan, da tako početje ni pametno, predvsem pa ni koristno ne za državo ne za sodstvo in ne za politične stranke. Kasnejši razvoj je dokazal, da Di Pietro ni nikakršen nadčlovek, da je ranljiv in da je podvržen človeškim napakam kot vsi ostali ljudje. 17 ur trajajoče zasliševanje v Bresci pa vendarle ne more zabrisati vseh zaslug, ki jih je pridobil v zadnjih dneh v boju proti podkupovanju in izsiljevanju. -S

POGLED V SLOVENIJO

Razmišljanje ob dnevu slovenske državnosti

Objavljamo govor Danila Pučerja iz Puč v Istri 25. junija 1995.

Po tisočletnem tihem hrepenenju se je tudi našemu narodu ponudila priložnost, da si ustanovi svojo svobodno, suvereno državo.

Kot vsako rojstvo, je bilo tudi rojstvo slovenske države povezano z bolečino in krvjo.

Složnost na referendumu in enotnost v zmagoviti desetdnevni vojni je dokaz zrelosti naroda, dokaz, da zmoremo (če hočemo) prerasti sebične interese, kar je pogoj za dosego ciljev, ki so temeljnega pomena za obstoj naroda in države.

Nacionalna samostojnost nam nudi možnost, da se vključimo v družino svobodnih narodov in držav sveta kot enakovreden subjekt. Kakšna bo naša nadaljnja usoda, pa je odvisno v prvi vrsti od nas samih, odvisno je od naše usmeritve, poslanstva in vsega, kar bomo svetu ponudili.

Vsak narod - vsako nacionalno gospodarstvo - skuša poiskati za svoje razmere in sposobnosti izdelek, ki ga je mogoče uveljaviti na trgu in pri tem dobiti svoje: velik zaslužek in kakovostno zaščitno znamko. Ponavadi gre za gospodarsko hišo, ki daje proizvajalcu posebnega izdelka možnost, da v njem ponudi svetovnemu trgu, kar najbolj uteleša njegove vrline in sposobnosti. S takim izdelkom postane kaka dežela znana po vsem svetu. Taki izdelki so: švicarska ura, nemški avtomobil, japonska elektronika, češki porcelan ipd.

Postavlja se nam vprašanje: »S katerim nacionalnim izdelkom naj se Slovenija predstavi svetu, ki bi lahko postal zaščitna znamka našega gospodarstva, pa tudi slovenskega naroda, in ki bi ga svet sprejel?«

Je to slovensko železo in jeklo, ki ima za seboj tudi zgodovino velikih uspehov? Je to slovenska finomehanična industrija, ki ima v slovenskem značaju (čut za detajl, natančnost, potrpežljivost) gotovo nekaj osnove? Je to slovenska obrt, ki je nazadnje ravni celo v primerjavi s svojimi razvitimi sosedi.

Vse to bi lahko postalo slovenski zaščitni znak. Toda o tem ne odločajo Slovenci sami, temveč tudi vsi drugi, ki prav tako konkurirajo na svetovnem trgu.

Obstaja pa izdelek, ki ga je mogoče suvereno in brez prave konkurence ponuditi na trgu in ki bi ga ta trg tudi v hipu osvojil. Dobri na, ki je je na tem svetu trenutno mogoče najmanj - pridobivati pa jo je mogoče tako rekoč brez uporabe surovin, energije in tehnike, brez kapitala in brez znanstvene tehnične podlage - je POŠTENJE.

Francoški dopisnik in pisatelj Charles Nodier je v Napoleonovem času, v času Ilirskega kraljestva, katerega prestolnica je bila Ljubljana, poročal o Slovencih ne le kot o narodu, ki množično obvlada tuje jezike, temveč, kar je pomembnejše, kot o narodu, ki ga je bilo potrebno učiti uporabljati ključavnico. Ključavnica kajpada ni bila mišljena dobesedno, temveč kot simbol za vsakršno obliko zavarovanja pred nepoštenostjo.

Od tistega časa se je veliko držav, doktrin in naukov trudilo, da bi Slovence dobro naučili uporabljati ključavnico, kar vključuje tudi odpiranje z ilegalnim ključem. Zadnjih petinštrideset let je gospodar v Jugoslaviji in tako tudi v Sloveniji vzgajal ljudi v uporabljanju ključavnice. Ljudstvo mu je pripisalo geslo »najdi se!«, ki je bilo resnično, čeprav na videz ni bilo tako formulirano.

Mnogi so osvojili prepričanje, da je ena glavnih človeških vrlin sposobnost, da se znajdeš, ne glede na to, kakšno moralno ceno taka spretnost kdaj zahteva. Načelo »najdi se!« je pripeljalo do tega, da smo se na koncu res vsi znašli v vojaškem, civilnem, gospodarskem in moralnem razsulu.

Nihče pa ni trajno in absolutno obsojen na izgubo dobrine, ki nam jo je pred dvesto leti pripisoval francoski publicist. Nič, prav nič, razen nas samih, nas ne ovira, da bi si te dobrine vseh dobrin ne pridobili znova in da bi postala ponovno

zaščitna znamka Slovenije.

Če govorimo o poštenju, pri tem seveda ne mislim le na poštenost v smislu manjave dobrin; mislim tudi na poštenost v smislu spoštovanja pravil igre, na poštenost do nasprotnika in na poštenost do samega sebe. Poštenost do samega sebe se zliva z drugo dobrino, z dobrino resnice.

Pošten je mogoče in je treba biti brezpogojno, tako rekoč enostransko, tudi če nas to stane veliko odrekovanja.

Če našo zgodovino primerjamo z zgodovino drugih narodov, nas slovenska osamosvojitelj v letu 1991 spominja na nekdanji izraelski prehod čez Rdeče morje na potovanju iz egiptovske sužnosti v obljubljeni deželo. S tisto osamosvojitvijo je bilo Izraelcem omogočeno, da izvajajo poslanstvo, ki je bilo v njihovih koreninah in ki je bilo že napovedano njihovim prednikom; toda - žal - so pozabili, preveč so se nalezli vpliva drugih narodov, tako so se poklonili zlatemu teletu in tako zavozili s poti svojega poslanstva. Posledica tega je bila, da so se ujeli v labirint puščave. Namesto da bi prebrodili puščavo v nekaj tednih, so za to pot potrebovali dolgi štirideset let.

Tudi mi smo obremenjeni z vzgojo in zgledi, ki niso vedno in povsod postavljali poštenosti na najvišjo stopnico vrednostne lestvice. Če se pri tem še učimo od junakov, ki nastopajo v domačih in tujih aferah, smo v veliki nevarnosti, da se kot narod poklonimo sodobnemu zlatemu teletu, ki se imenuje »najdi se!« in ki ima še druga podimena. To nas lahko stane, da naš narod in država zabredeta v labirint, iz katerega ni veliko upanja, da bi sploh kdaj izšli.

Zato si ponovno izberimo za svojo razpoznavno znamko in poslanstvo to, kar je v naših koreninah, kajti s tem si bomo tudi v svetu pridobili potrebno spoštovanje in ugled, ki politikom, ki v veliki meri krojijo usodo držav, ne bo dovoljeval sprejemati odločitve, ki bi bile našemu narodu in državi v pogubo. Ta usmeritev nam edina zagotavlja varstvo, pa tudi vsestranski nemoten razvoj in napredek.

Križev pot za slovensko narodno spravo

Otmar Črnilogar

9. Jezus tretjič pod križem

A) Ja, Gospod Jezus! Gospod, pa že tretjič na tleh! Kaj pa bodo rekli tvoji apostoli, kaj bodo rekle ženske, ki so ti tri leta stregle, in sicer iz svojega? Tvoje padanje tudi nam pobira moči. Težko bomo zdržali do brezna. Jezus, zdrži vendar, da bomo zdržali še mi.

Jezus, usmili se nas!

Služabnik ni večji kakor njegov gospodar!

B) Prijatelji, sestre in bratje. Ne zamerite, zopet sem padel. Pa ni tako hudo pasti. Majhna šibkost, pa te vrže. Da pa vstaneš, je treba moči. Mene so izmaličili, iztrpinčili, potem pa še križ naložili. Ne zamerite, prijatelji. Ko sem tretjič telebnil po tleh, sem tudi za vas; a ne zato, da bi padali, marveč zato, da bi še enkrat vstali.

Kraljica mučencev!

Prosi za nas!

10. Jezusa slečejo in mu ponujajo vina in žolča

A) Sprva še ne; potem pa sem kmalu zaslutil, da se ne bo dobro končalo. Jezus, kdaj se začne in kje se konča hudobija? Kdo bo kaj imel od naše daritve? Zakaj je enega treba spraviti s tega sveta, da bi drugi živeli? Ali mora res sosed umreti, da bi sosed živel?

Jezus, usmili se nas!

Služabnik ni večji kakor njegov gospodar!

B) Prijatelji! Tudi tisti rimski vojaki so bili z menoj še kar prizanesljivi. Tudi rimskemu uradniku Pontiusu nimam kaj zameriti. Res, bil je slabič, a mi je smrt skušal celo s pomirjevali polepsati. A jaz se nisem dal. Očetovo voljo sem hotel pri zavesti izvesti. Tistega vina, z žolčem pomešanega, nisem maral. Odklonil sem.

Vem, vam pa še tega niso ponudili. Kar tako, trezni morate v smrt. Hvala, prijatelji.

Kraljica mučencev!

Prosi za nas!

11. Jezus na križu

A) Jezus, petnajst nas je. Zvečer nas ne bo. Vendar smo. Ne gre nam v glavo, zakaj ne smemo biti več. Smemo še biti? Smemo sploh biti? Pa ne le v nekakšnem spominu; pri molitvi bi še radi sedeli pri svojih doma.

Boste za nami vsaj kakšno mašo brali?

Jezus, usmili se nas!

Služabnik ni večji kakor njegov gospodar!

B) Prijatelji! Tudi jaz, Sin nebeškega Očeta, sem moral leči na križ. Nič ni pomagalo, da je bila moja mati Marija iz Nazareta. Na križ sem legel zunaj mesta Jeruzalema, da ga ne bi onečastil. Onim pa je bila še velika noč, pasha napoti, zato je bilo treba mene na hitro pospraviti. Ni se hotel zameriti ne cesarju ne mojim sonarodnjakom. Le škoda, da ni razumel, da v resnici izpolnjuje načrt mojega Očeta.

Kraljica mučencev!

Prosi za nas!

12. Jezus umrje

A) Jezus, pobili nas bodo, umorili pa ne! Naj jim Bog odpusti! Tudi ti si umrl, a si vsaj vedel, zakaj. Mi pa ne vemo ne zakaj ne čemu. Ali je res potrebna naša daritev, da bi drugi lepše živeli? Če je to res, smo zadovoljni.

Radi smo imeli naše grape in griče - tudi te Lajše. Radi smo imeli vse. Sicer pa ne mremo le mi. Za nas in za vse si umrl že ti. Brez tvoje smrti bi bila moja smrt in onih življenje brez smisla.

Jezus, usmili se nas!

Služabnik ni večji kakor njegov gospodar!

B) Prijatelji, hvala! Nisem se z vami na našem križevem potu menil zamen. Po stoletjih ste, mučenci, zopet pokazali, kaj je poštenje, kaj plemenitost, kaj je svetost.

Hvala, mučenci!

Kraljica mučencev!

Prosi za nas!

13. Jezusa dajo materi v roke

A) Matere, ne boste nas smeje smenati s križa. Čeprav otrple od bolečine, vam ne bo dano, da bi nas - hladne in mrtve - še enkrat pobožale. Samo jokati in moliti boste smele. V grob pa smo morali kar brez vaše molitve. Oprostite, matere, oprostite, očetje pa bratje in sestre in vi - prijatelji.

Jezus, usmili se nas!

Služabnik ni večji kakor njegov gospodar!

B) Prijateljice moje, matere teh mučencev! Včasih moj Oče zahteva zvestobo do dna, do brezna. In to je zahteval od vaših sinov in hčera. Toda vedite, ničesar, kar moj Oče ne bi ljubil, ne bi ustvaril; in kar ima rad, ne bo uničil. Tudi vaši in brezna na Lajšah ne bodo le spomin na tiste krute dni Primorske, marveč mučenci za Primorsko.

Kraljica mučencev!

Prosi za nas!

14. Jezusa položijo v grob

A) Gospod Jezus, čuden bo ta naš grob. Ni ga izkopal grobar. Ne bodo nas dali v novoizklesani grob, ki ti ga je posodil Jožef iz Arimateja. Nihče ne bo molil za našim pogrebom. Ne bo žena, ki bi nas po treh dneh mazilile. Ne očeta ne matere ne drugih ne bo za pogrebom. Da, niti naših imen ne boste smeli imenovati. Izbrisani smo.

Kaj porečeš na to?

Jezus, usmili se nas!

Služabnik ni večji kakor njegov gospodar!

B) Prijatelji! Še zadnjič. Nikar tako! Zadnjo sodbo bo rekel moj Oče. Saj vam je znano tisto iz Knjige modrosti:

»Na sramotno smrt ga obsodimo. Sicer pa ga bo rešil Bog. Tako pravi sam.

...

Tako računajo, a so se ušeli, ker jih je zaslepila njihova hudobija. Sicer pa se mi smilijo oni, ker res niso vedeli, kaj počnejo.

Oče, dopolnjeno je. Dopolnil sem jaz in ti so tudi dopolnili. V tvoje roke izročam svojo in njihovo dušo.

Kraljica mučencev!

Prosi za nas!

(Konec)

Ljubljanski posvet o manjšinah

Slovenski parlament je skupaj z Inštitutom za manjšinska vprašanja organiziral dvodnevni posvet o slovenskih manjšinah in njihovi identiteti. To je bila koristna pobuda, čeprav je marsikaj ostalo nedorečeno in nobenemu problemu niso na posvetu prišli dokonca. To sicer ni bila niti njegova naloga, saj je šlo za simpozij, ki naj bi predvsem informiral člane državnega zbora in posredno tudi javnost o obstoječi problematiki v manjšinah. Med drugim je bil na simpoziju podan tudi dokument, ki ga je pripravil Matjaž Jančar o odnosih med matico in manjšinami. Na prvi pogled so novi kriteriji objektivni in sprejemljivi skoro za vse; vprašanje pa bo, kako jih objektivno uresničevati, da bodo vsi zadovoljni. Kriterij, ki je prevladal za financiranje Primorskega dnevnika in ki je odmeval tudi v Ljubljani - kjer pa ni bil dan noben odgovor na številna vprašanja - ne more biti merilo. To je preprosto očiten poskus obnovitve starih odnosov med manjšino in Slovenijo, kjer je ena stran »bolj« manjšina kot druga in kjer se ji odpirajo vsa vrata, medtem ko je druga stran samo nadlega. Zdi se, da je bil eden izmed ciljev ljubljanskega posveta prav v ustvarjanju in utemeljevanju prednostnih odnosov. Tako lahko tudi razumemo vznemirljivo trditev v intervjuju ob

robu posveta, v katerem je glavna pobudnica simpozija Jadranka Šturm-Kocjan že nekako blagoslovila dvojni kriterij, oziroma preferenčni odnos Ljubljane do SKGZ. Jadranka Šturm-Kocjan si je upala tudi očitati demokratičnemu taboru Slovencev v Italiji, da je SKGZ v preteklosti sama skrbela za usodo Primorskega dnevnika, medtem ko naj bi demokrati stali ob strani. Kaj pa naj bi drugega storili, ko pa je imela SKGZ v svojih rokah škarje in platno? Kaj ponazarjajo škarje in kaj platno, je najbrž vsem razumljivo. Vse to je lahko z ideološke plati razumljivo in politično opravičljivo, nihče pa ni tega utemeljil z državiškega vidika. Tu so pomanjkljivosti.

Še en poseg za beatifikacijo Slomška

Mariborski škof Franc Kramberger je ob prazniku Marije Pomočnice kristjanov, ki je zaščitnica Slovenika v Rimu, maševal v zavodu. Svoj obisk v Rimu je znova uporabil, da je skupaj z vicepostulatorjem dr. Marjanom Turnškom obiskal najprej odgovornega uradnika Kongregacije za razglasitev svetnikov za pozive, kako je s Slomškovim procesom za blaženega, in nato še kardinala prefekta Angela Felicija. Pri avdienci je škof Kramberger osebno izročil svetemu očetu pisno prošnjo za razglasitev A.M. Slomška za blaženega.

Tiskovno sporočilo SSO

Svet slovenskih organizacij je z začudenjem vzel na znanje nekatere izjave predsednice Delovne skupine za manjšine pri Odboru za mednarodne odnose v slovenskem parlamentu prof. Jadranke Šturm-Kocjan. Le-ta je v intervjuju časnikarju Primorskega dnevnika Bogu Samsi v nedeljo, 2. julija, samo dva dni po končanem posvetu o manjšini kot subjektu, kategorično izjavila glede načelnega odnosa do manjšine: »Nobene lotizacije, nič pol: pol.« Izjava se je očitno nanašala na zahteve SSO in nekaterih drugih zamejskih organizacij, da gre pomoč Primorskemu dnevniku in drugim osrednjim kulturnim ustanovam v zamejstvu preko obeh krovnih organizacij, SSO in SKGZ, in da se končno neha s privilegiranjem določenih institucij in ideoloških, strankarskih in drugačnih razlogov. Tak usklajen način intervencij je bil za nekatere skupne kulturne organizacije dogovorjen že med obema krovnicama organizacijama. Bil je tudi sklep Odbora za mednarodne odnose, da se priznata obe krovni organizaciji (zapisnik 75. seje, točka 23). Tak pristop je po mnenju SSO potreben tudi za Primorski dnevnik, ki je edini dnevni časopis Slovencev v Italiji. Ni dovolj, da je »izredno odprt«, kot trdi predsednica Šturmova, ampak mora biti tudi resnično občuten kot glasilo vseh ali vsaj večine Slovencev v Italiji. O njegovi usmeritvi povezavah, temeljnih izbirah ne more odločati le ena skupina.

Sklicevanje na nadaljevanje Partizanskega dnevnika pri nas v Italiji gotovo ni na mestu, saj drugačnega predhodnika Primorski dnevnik ne bi mogel imeti, če smo bili primorski Slovenci enotni v boju proti fašizmu, pri čemer naj spomnimo na vlogo, ki so jo odigrali slovenski duhovniki s Ščekom na čelu, glasbenik Lojze Bratuž in drugi.

Tudi očitke, da je SKGZ že enkrat reševala Primorski dnevnik in da druga krovna organizacija ni izrekla niti besede pomoči, je iz trte izvit.

Takrat SKGZ ni priskočila na pomoč s svojimi sredstvi, saj je sama, ne da bi jih delila z drugimi, obilno zajemala iz matične podpore, s katero je celo umetno ustvarjala delovna mesta, da bi Zalivu, Mladiki ali komurkoli že odtrgala sodelavca in urednika. Upati je, da pet let po padcu komunizma ne bo prav danes spet diskriminirana tista stran zamejcev, ki ni bila komunistična. To bi bilo izredno slabo spričevalo za demokratičnost slovenskega parlamenta. Zato ne moremo razumeti, kako je mogoče, da se predsednica Delovne skupine za manjšine pri Odboru za mednarodne odnose opredeli za stališča, ki jih zastopa ena sama stran. To je v nasprotju z načeli, da je manjšina subjekt, ki mora sam odločati in se mora torej tudi sam dogovarjati. Tako stališče je tudi v nasprotju s Tezami za strateški dokument o odnosu RS do slovenske narodne manjšine, ki ga je na slovenskem Ministrstvu za zunanje zadeve izdelal Matjaž Jančar in ki v petem členu pravi: »Manipulacija manjšine v interesu dnevnih političnih notranjih ali zunanjih potreb konkretne vlade ali političnih institucij in načelno ali pa praktično odrekanje njene subjektivitete in samostojnosti v odnosu do matice pomeni v končni posledici slabitev strateških interesov RS. Isto velja za poskuse manipulacij političnih elit, da bi si pridobile prednosti v odnosu matice do njih s podpiranjem določenih političnih opcij v Sloveniji. Tako matica kot manjšina sta in bosta vedno politično pluralen organizem.

Svet slovenskih organizacij je pripravljen sprejeti vse odgovornosti pri reševanju problemov slovenskih kulturnih, a tudi medijskih in gospodarskih institucij, noče pa biti podrejen partner. Jasno je, da bo problem Primorskega dnevnika odprt, vse dokler ne bo prišlo do rešitve, ki bo imela konsenz glavnine slovenske manjšine v Italiji.

Svet slovenskih organizacij v Italiji

Janez Pavel II. na Slovaškem

Komunizem je propadel, čeprav marsikje še obstaja stara garnitura, ki se še trdno drži svojih privilegijev; dosežena je bila neodvisnost brez prelivanja krvi, toda Cerkev ni odslužila svojega poslanstva: danes se mora boriti s pretranim nacionalizmom.

V svetišču Sastinu se je papež poklonil mučencem prejšnjega krutega režima in jasno govoril krajevnim slovaškim škofom ter jim nakazal naloge nove dobe. Skrb duhovnikov in škofov naj bo danes usmerjena v odpravo pretirane subjektivizma, praktičnega materializma, verske brezbrzičnosti, konzumizma, sekularizacije in želje po uživanju. In to ni malo.

Versko življenje na Slovaškem ni slabo; semenišča in bogoslovja so polna, množijo se romanja mladih, vseh sedem škofij ima svojega škofa in tudi

pomožne škofo; obisk nedeljske maše je zadovoljiv.

Papež je proglasil za blažene tri duhovnike, ki so jih pred stoletji ubili protestantje. To je povzročilo tudi kontestacijo protestantskih vernikov; ti so se umirili, ko je šel papež molit tudi na grob protestantskih mučencev, ki so jih ubili katoličani. Luteranski škof je z zadovoljstvom izjavil: »Z veseljem sprejemamo to papeževo gesto; nikdar bi si ne predstavljali, da se lahko zgodi kaj takega...«

Kot ponavadi, je papež sprejel krajevne zastopnike različnih veroizpovedi; med temi pa ni bilo predstavnika pravoslavcev. Papež sam se pogosto seznaja z dejstvom, da je pač lahko govoriti o ekumenizmu, ko je v Rimu; da pa je težko ga udeležati v posameznih deželah. Pot je še dolga.

Vladni odbor za papežev obisk

Glavni odbor za pripravo papežev obiska 18. in 19. maja 1996 je imenovala Slovenska škofovska konferenca. Slovenska vlada pa je pred kratkim imenovala poseben odbor, ki bo sodeloval z glavnim odborom. Vodil ga bo notranji minister Andrej Šter. V njem so zunanji minister Zoran Thaler, minister za promet in zveze Igor Umek, pravosodna ministrica Meta Zupančič, direktor vladnega urada za informiranje Borut Šuklje, državni sekretar v Obrambnem ministrstvu Miran Bogataj, državna sekretarka v Finančnem ministrstvu Milojka Kolar in šef vladnega protokola Rado Lenard. Tajniške posle odbora bo vodil Marko Pogorelec, svetovalec vlade v Notranjem ministrstvu.

Iz SLOVENSKE ISTRE

Pisatelja Rakovac in Tomizza ambasadorja sožitja

Sredi junija sta gostovala v Kopru dva eminentna literarna predstavnika Istre, pisatelja Milan Rakovac in Fulvio Tomizza. Prvi ob predstavitvi tretjega ponatisa romana izpred dvanajstih let Rvija i druž (v knjigarni Libris) in drugi ob predstavitvi najnovejšega esejističnega dela Alle spalle di Trieste (na sedežu koprskeske italijanske skupnosti).

V uvodni predstavitvi Rakovčega romana je Eros Bičić med ostalim poudaril, da ostaja to delo s svojo človeško zavzetostjo in radoživim razgrinjanjem zgodovinsko sicer bolečih let po vojni (fojbe, eksodus, prihod zmagovalcev...) kar naprej aktualno in sveže. S svojo jezikovno poetičnostjo, izrazno svežino ter govorno mešanico pa svojevrsten literarni spomenik zapletene večnarodnosti in večkulturne istrske stvarnosti. Roman je bil tudi eden izmed pomembnih dejavnikov istrske pomladi (srečanja pisateljev ob meji, Skupina 88, glasbena bebula idr.). Njegova aktualnost je bila tudi v tem, da se je med prvimi kritično dotaknil tudi nekaterih povojnih dogodkov in tebejev, ki smo jih dotlej potiskali kot naš črn madež v podzavest ter jim še danes nismo zmogli dati njihovega pravega imena. Tako verjetno ni naključje, da sta prva dva natisa romana hitro pošla in da se nekaj podobnega obeta tudi tretjemu.

Tomizza pa nam je o svojem najnovejšem esejističnem delu povedal, da je v njem želel zbrati na enem mestu svoja razmišljanja o pomembnih dogodkih, ki so v povojnem času burili duhove v obmejnem prostoru. V njih je namreč predvidel celo številne dogodke, ki so kasneje pretresali svet (Zalivsko vojno, balkansko tragedijo idr.). V knjigi velja seveda posebna pozornost Trstu in Istri, med katerima ostaja pisatelj trajno usodno razpet. Trstu predvsem s svojega zornega kota prišleka,

ki se je ob tragičnem eksodusu iz Istre zatekal v to mesto. V njem je namesto nekdanjih velikih ljudi in dejanj našel vase zagledano, ozko in samozadostno skupnost, vdano v usodo in brez sleherne ambicije. Kot da je mesto po izgubi svoje dominantne prometne funkcije v srednjeevropskem prostoru pozabilo, da živijo tik za njegovim hrptom narodi, ki se vsem neprijetnim političnim prilikam navkljub nezdružno prebijajo v ospredje. Za Trst pa, kot da ne obstojajo, čeprav so sami kazali veliko zanimanje za to svoje nekdanje pomembno gravitacijsko središče. Za Tomizza, ki je sam ravno iz tega narodnostno pisanega zalednega sveta, je bila ta drža Trsta nerazumljiva in nesprejemljiva; zlasti odbojnost Trsta do slovenskega sveta, ki ga je pisatelj občutil tudi kot svojega in v katerem je imel veliko svojih prijateljev. Že Gorica je s svojo večjo odprtostjo in pogostimi stiki med prebivalci in predstavniki obeh strani meje bistveno odstopala od Trsta. Zato je s svojo orientiranostjo v srednjeevropski in zlasti slovenski svet Tomizza veljal za neke vrste »redko žival« (»bestia rara«). Oznaka ga sploh ni motila, da ne bi naprej ostajal zvest svojemu poslanstvu mostu med enim in drugim svetom v prepričanju, ki je sprva delovalo kot utopija, danes pa ne več, da bodo namreč ti ljudje nekoč spet zaživeli skupaj. V zvestobi rodnemu kraju se spet in spet vrača v Istro, kjer v samotnem domu ob robu gozda zbira novih moči za te svoje sanje.

Rakovac in Tomizza živita hkrati neprestano razpeta med Trstom, Puljem in Zagrebom, človeško zavzeta do vseh velikih tem tega prostora ter obenem neizprosno kritična do vseh laži in manipulacij, ki se prepletajo okrog njega. Prava ambasadorja miru in sožitja. In tudi tempišeta svojo Velik Knjigo, ki bo njuno najlepše darilo Istri.

Milan Gregorič

Doktorska teza o C. M. Attems

Na univerzi v Pavii je Tržačanka dr. Vesna Cunja pred nedavnim predstavila doktorsko tezo o kulturnih in verskih podobah goriškega nadškofa C. M. Attemsja prek dopisovanja s cistercijskim opatom v Stični baronom Franzom Ksaverjem Tauffererjem v letih 1764-1773.

Gre za biografsko raziskovalno študijo, ki se zaradi svoje veljave bogati cerkveno zgodovino pisje goriške nadškofije in se postavlja obenem v italijanski, slovenski in avstrijski kulturni prostor. Pregledanih je bilo 148 pisem; gre za dragoceno prijateljsko korespondenco, ki razodeva politične, družbene in verske lastnosti naših krajev in Slovenije sredi 18. stoletja. Taufferer je bil tedaj kot opat najpomembnejšega kranjskega samostana arhidakon spodnje Kranjske v okviru goriške nadškofije. Pisma zato podajajo zanimiv oris pastoralnega življenja tedanje Slovenije. V dopisovanju se najdejo tudi drugi zanimivi podatki o kulturnem delovanju (predvsem Slovencev) na ozemlju tedanje nadškofije. Govori se o Tauffererjevem pisanju katehizmov za otroke in preproste ljudi na Attemsovo pobudo, o pomembnem katehetskem avtorju Petru Pavlu Glavarju idr.

Teksti so v glavnem v latinščini, nekaj jih je v francoščini. Iz njih seva prijateljstvo, ki je vezalo te dve osebnosti; izmenjavala sta si nasvete, misli in skrbi. Ker je bil opat nekoliko mlajši od nadškofa, se preko pisem razodeva Attemsova osebnost, njegova človeška in pastirska skrb skoraj duhovnega očeta do opata - duhovnega sina.

Knjiga Farne spominske plošče

Pri založbi Družina smo izdali knjigo Slovenskega spominskega odbora z naslovom Farne spominske plošče. Gre za nenavadno in pretresljivo knjigo imen ljudi, zamolčanih žrtev medvojne in povojne revolucionarne nasilja. V knjigi je 7392 imen in priimkov ljudi in za vsakim imenom stoji nasilna smrt. Njihovi posmrtni ostanki še danes počivajo neznano kje; izhajajo iz 83 slovenskih župnij. Njihovi sorodniki in prijatelji so jim v zadnjih letih postavili spominske plošče in nanje napisali njihova imena. V knjigi so poleg fotografij farnih plošč zbrana tudi imena žrtev, njihova rojstna vas, župnija, leto rojstva in smrti. Prvi knjigi bosta sledili še druga in tretja. Uvod je napisal prof. Justin Stanovnik, spremno besedo pa dr. Tine Velikonja.

Vljudno vas vabimo na predstavitev te knjige v petek, 7. julija, ob 11. uri v prostorih Teološke fakultete v Ljubljani, Poljanska 4.

Dr. Janez Gril
direktor založbe

Pogreb vrhovnega predstojnika salezijancev

V Rimu je bil v cerkvi sv. Janeza Bosca pogreb don Egidia Viganovrhovnega, predstojnika salezijancev. Bil je sedmi naslednik don Bosca; imel je 75 let. Pogreba se je udeležilo lepo število škofov, duhovnikov in osem kardinalov.

Violinist Uto Ughi v oglejski baziliki

Poslanstvo oglejske cerkve biti *center evangelizacije* se še ni izčrpalo. Poslanstvo bogate zgodovine, ki jo je napajala kri pričevalcev in mučencev, se še nadaljuje s prenovljeno močjo, da bi Oglej še vedno oznanjal upanje, ki ga prinaša Kristus med nas. Prav s to motivacijo sklad, ki skrbi za oglejsko baziliko, že nekaj let organizira glasbeno srečanja. Letos poleti je na sporedu sedem dobrih koncertov italijanskih in tujih (angleških, grških, katalonskih) glasbenikov.

Prvi koncert sezone je bil v patriarhalni baziliki v petek, 30. junija. Nastopil je orkester iz Padove in Veneta z izjemnim solistom - violinistom Utom Ughijem. Več tisoč ljubiteljev glasbe se je zgnelo v starodavno baziliko prav zaradi izrednega gosta, enega desetih najboljših violinistov našega časa, ki je bil v že kot otrok *enfant prodige*, saj so ga imeli že pri dvanajstih letih za tehnično in umetniško popolnega in zrelega violinista. Od sedmega leta dalje nastopa po vsem svetu sam in ob spremljavi najslavnejših orkestrrov. Medtem ko drugi slavni koncertisti nastopajo

tudi do stopetdesetkrat letno, stopi Uto Ughi na oder največ šestdesetkrat na leto; prav v tem najde moč, da igra vsakokrat na nov, svež in ustvarjalen način; v tem smislu ne prenaša inflacije. Nastopa s svojim *Guarnierijem del Gesù* iz leta 1744, zadnjim biserom kremonskega mojstra, in s *Stradivarijem »Kreutzer«* iz leta 1701; sicer pa pravi, da je dober instrument pomemben, ne pa temeljnega pomena. »Instrument je sredstvo, cilj je glasba.«

Prejšnji petek je ob odličnem in

prestižnem orkestru več kot zadovoljil še najzahtevnejša pričakovanja občinstva z Bachovim Koncertom v a-molu, Mozartovim Koncertom v G-duru št. 3 in dvema Beethovnovima romancama. S toplim in žametnim zvokom svoje violine je z neverjetno popolnostjo dobesedno očaral poslušalce, ki so nemi in prevzeti uživali ob izvajalčevem v vseh pogledih dovršenem igranju. Njihovo vztrajno ploskanje je nagradil še z enim Paganinijevim *Capricciom*.

DD

Dijaški list Marjetica

Od leta 1986 izhaja na Srednji šoli Ivan Trinko v Gorici dijaško glasilo MARJETICA, nimenjeno dijakom te šole. S skrbno natančnostjo in veseljem ga izdajajo učenci sami z namenom, da se ohranijo spomini na razne šolske in obšolske dejavnosti, doživetja in literarne poskuse. Že vrsto let izhajajo redno po tri številke na leto, in sicer v decembru, marcu in maju. List vsebuje ponavadi članke o obletnicah slovenskih besednih umetnikov, znanih osebnosti, priložnostne pesmi, pričevanja in spise o izletih, zgodovinskih dogodkih, svetovnih problemih, vojnah v svetu, o naših krajih, včasih tudi o športnih panogah in živalstvu itd. Gre za dijaški list s pestro vsebino, ki ga vsakokrat poživijo tudi strani za zabavo in dobro voljo s smešnicami, ugankami, križankami, anagrami in drugi-

mi igracijami. Vsako številko krasijo tudi izvirne ilustracije, s katerimi se učenci preizkušajo pri pouku likovne vzgoje ali ob prostem času. Dijaki radi rišejo, sestavljajo križanke, pišejo zabavne zgodbi- ce, smešnice in mnogi tudi zlagajo pesmi.

V letošnjih številkah so učenci proslavili spomin treh slovenskih mož, to so Alojz Rebula, Damir Feigel in Anton Tomaž Linhart. Zanimivi so tudi drugi članki, npr. o uspehih šolskega pevskega zbora, ki ga vodi že dolgo let prof. Stanko Jeričijo, o obletnici konca druge svetovne vojne, o pričevanjih naših ljudi, o Slovenski Evrošoli itd. V Marjetici lahko najde vsak dijak nekaj, kar ga zanima, in ob listanju po njej se mu morda porodi želja, da bi tudi on prispeval članek. Dijaki so z veseljem pisali in

Tretja številka letošnje Marjetice

sodelovali pri sestavljanju časopisa pod mentorstvom prof. Emila Devetaka in je upati, da bodo pri tem vztrajali. Prihodnje leto bo potekala 10-letnica izhajanja.

5. Draga mladih

Mladi vabijo od 31. avgusta do 2. septembra

Pred petimi leti je skupina mladit Tržačanov dala pobudo in organizirala mladinsko srečanje, na katerem so mladi iz Trsta, Gorice, Koroške, Slovenije in zdomstva tri dni preživeli skupaj, poslušali predavanja in okroglo mizo, diskutirali, se zabavali ob glasbi in drugih družabnih točkah. Srečanje se je kasneje preimenovalo *Draga mladih*, organizirali pa so ga vsako leto konec avgusta oz. na začetku septembra pred študijskimi dnevi Draga. Glavno organizacijsko vlogo je vsako leto izmenično prevzela skupina iz druge pokrajine (Trst, Ljubljana, Maribor). Letos je po petih letih zopet na vrsti Mladinski odbor Slovenske prosvete iz Trsta. Priprave na 5. Drago mladih, ki bo letos od četrta, 31. avgusta, do sobote, 2. septembra, so že stekle.

Drago mladih vsako leto posvetimo temi, ki jo skušamo osvetliti iz različnih zornih kotov s predavanji, okroglimi mizami, z delom po skupinah in z razpravami. Letos smo se odločili za temovpliva medijev na človeka. To je tema, ki ni bila nikoli tako aktualna kot v sedanjem času. In to ne samo zato, ker se novi mediji začnajo pojavljati tudi pri nas - tu mislimo ne samo na vedno širšo uporabo računalnikov, temveč tudi na uporabo laserja in virtualne realnosti - pač pa tudi zato, ker je razprava o vplivu televizije in drugih medijev na človeka, tako v Sloveniji kot v Italiji in drugod, zelo razgreta. Tehnološki napredek prehiteva človeka. Na razpolago imamo vse vrste sredstev javnega obveščanja, ne zavedamo pa se, kako ta sredstva vplivajo na nas. V šoli nas učijo brati in pisati, včasih se učimo tudi brati med vrsticami, nikjer pa nas še ne učijo brati na primer slike, ki se npr. vrstijo v filmu, na televiziji... Teh medijev še ne obvladamo popolnoma, kaj šele, da bi vedeli, kakšni bodo »otroci elek-

tronskih medijev in virtualnega sveta«! Marshall McLuhan je med prvimi ugotovil, da je tiskana beseda sprožila v zahodni civilizaciji procese, kakršni so bili industrijska revolucija, tehnološki napredek, demokratizacija... Kateri procesi bodo sprožili elektronski medij?

Vsa ta vprašanja so povezana z moralo in etiko. Vemo namreč, da se z mediji lahko manipulira javno mnenje. Kako pride do tega? V Italiji je bivši ministrski predsednik Silvio Berlusconi s pomočjo televizijskih spotov v dveh mesecih iz nič zgradil politično stranko, ki je zmagala na lanskih volitvah. Mlad človek, ki se hoče odgovorno vključiti v javno življenje, mora biti seznanjen z veliko vplivno močjo medijev, mora pa zavest o tej moči poglobiti, jo raziskati, skušati odkriti mehanizme raznih tipov medijev, da bo lahko kljuboval njihovi moči in se tako laže gibal v okolju in družbi, ki ga obdajata. Mediji-pluralizem-politika-etika so pojmi, ki so med seboj tesno povezani in ki bi jih na Drago mladih radi osvetlili tako s predavanji strokovnjakov na tem področju kot tudi s pričevanjem teh, ki delajo v svetu medijev. Tako bo eno predavanje posvečeno medijem sedanosti, to je predvsem televiziji, pa tudi tiskani besedi; drugo predavanje bo skušalo osvetliti to, kar nas čaka v bodočnosti (elektronski mediji, mreže internet, laser, virtualna realnost); pri okrogli mizi pa se bomo lotili problema etike v medijih in odnosa med politiko, pluralizmom in mediji. Na sporedu bodo tudi kulturne in družabne točke, in sicer dramska igra in ples.

Že sedaj vabimo torej vse mlade, da se udeležijo letošnje 5. Drage mladih, saj bo tema študijskih dni zelo aktualna, obenem pa bo tudi enkratna priložnost za srečanje novih prijateljev.

Breda Susič

LITERARNI UTRINEK

Kakor kaplja na veji

Na sprehodu ju je zaneslo na tisti konec, kjer je nekdanj stanovala njegova babica in v hiši poleg Heleni. Rad bi jo presenetil s kratkim obiskom, saj ga verjetno ni pozabila, čeprav je od zadnjega snidenja minilo šestnajst let.

Toda porton, še bolj trmast od njega, se ni vdal kljub njegovemu večkratnemu kljukanju, kot otrok pa ga je vedno zlahka odrinil, kaj šele odprl.

- Saj vidiš, da je zaklenjeno. Pozvo- ni, če je gospa sploh še živa, mu je žena svetovala in hkrati podvomila. Odpirat jima je prišla neznanka.

Na opravičilo, zakaj jo motita, ju je prijazno povabila v stanovanje in sproti pojasnjevala, da se je v pritličje preselila iz prvega nadstropja, ker ji nagaja srce, gospa Helena je pa v domu za ostarele.

V počitnicah je bil v tem stanovanju kuhan in pečen, med šolskim letom najmanj enkrat na dan, še naloge je včasih napisal pri Heleni.

Kadar je prenočil pri stari mami, je zjutraj s šolsko torbo pritekel najprej k njej, včasih neumit in nepočen.

- Kakšen lovriček pa si! se mu je posmejala, ga umila in počesala.

V svoji otroški užaljenosti in ljubosumnosti ji je nekoč potožil, da mama njegovo sestrice pred spanjem vedno poljubi, njega nikoli.

Potolažila ga je in v njem celo vzbudila deški ponos in samozavest, ko je dejala z resnobnim glasom:

- Veš, prepričana je, da bi se ti za malo zdelo, če bi dala tudi tebi poljubček, ko pa nisi več otrok kot vaša Zdenka.

Nekoč v počitnicah, ko se je neko jutro po preboleli gripi spet oglašil

pri njej, je od izčrpanosti zaspal na ležalniku pod latnikom. Ko se je naspal, se je zbudil v prijetni toplini njenega volnenega pleta.

- Jaz bi rad imel tebe za mamo.

- Se ti meša? Pot sem stara, fantiči tvojih let pa potrebujeta mlade mame. In tvoja je zelo zelo mlada.

Kako okusen je bil njen krompir v oblicah in dober kruh, ki ga je večkrat spekel njen mož, na dvorišču je že dišalo po njem.

Pri Heleni je našel, kar je tedaj močno pogrešal doma: družinsko toplino. Zaradi dela sta bila starša večji del dneva zdoma.

- Sončen dan, v bližnji cerkvi pa spet nekomu zvoni, vzdihne Helena ob odprtem oknu in razpleta dalje neprijetne, vendar kruto resnične ugotovitve.

Kaplja na veji. Vsak človek ni dru-

gega kot kaplja na veji. Z neba se je spustila nanjo brez lastnega hotenja, tam visi daljši ali krajši čas, dokler se zaradi lastne teže ali sunka vetra ne razpotegne in zdrkne z veje v zemljo.

Ljudje se rojevajo in naravno zapuščajo prostor in čas brez lastnega odločanja, da odhajajo na nepovratno pot.

Pri osmih križih in pol se bliža tudi njej zdrsljaj z veje, in Bog bodi zahvaljen!

Nikomur več ne koristi, ne pogreša je nihče, svojci so že vsi tam, od koder ni vrnitve, v mlajših znancih je pa robidovje skrbi prerasló spomin nanjo.

- Kvišku srca, gospa Helena: danes imate obisk, ji je mladi glas negovalke Majde prekinil samogovor.

- Luka! Spoznala ga je po fantiču s cvetjem v roki. Na las tak je kot njegov ata, ko je prvič potisnil obrazek z velikimi črnimi očmi skozi priprt porton in se v zadregi nasmehnil, ko jo je

zagledal.

Malo se je sklonil za bežen objem, prestavil ženo in sinčka, nato se pa opravičil za svoj dolgi mol, rekoč: - Vem, da se dolgo nisem oglasil, bomo pa zdaj pogostejše tu.

Majda se je vrnila s stolom in z vazo za rože, pred odhodom skuštrala malega črnolasca in pomežiknila starki, nanovo presvetljeni z voljo do življenja in v sončnih obojestranskih spominih z znancem.

- Naš Mitja bo kmalu dobil bratca ali sestrice, je Luka nevede potrdil, kar je bila Helena že sama opazila, in tudi mirna, tiha sreča v očeh zakoncev in otroka, ki se je tiščal mame, ji ni ušla.

Ob odhodu je Luka dodal ženinemu pozdrav:

- Jutri nasvidenje!

Odslej ni pozabila dodati svojim dnevnim molitvam:

- Gospod, blagoslovljaj mlado družinico, in naj bom jaz vsaj še nekaj mesecev kaplja na veji.

Zora Saksida

MePZ Lojze Bratuž pel v treh svetiščih

Pevci goriškega zbora L. Bratuž smo si pred poletnim premorom privoščili kar tri prijetna doživetja. V spomladanskih mesecih smo se pripravili na vrsto nabožnih pesmi, ki bi jih lahko izvajali med obiskom svetišča in predvsem med službo božjo. Gre predvsem za dela primorskih skladateljev in med njimi tudi našega dirigenta Stanka Jeričija.

Tako smo se 21. maja popoldne zbrali najprej na Sveti gori in prepevali pri slovesni maši. V nedeljo, 18. junija, smo si izbrali še eno znamenito božjo pot, in sicer Sv. Višarje. Pevsko sodelovanje pri opoldanski službi božji smo združili z družabnostjo in izletom v gorski svet.

Že naslednji teden, v nedeljo, 25. junija, nas je čakal nastop v Celju. V mogočni gotski cerkvi, posvečeni svetemu Danijelu, ki je gotovo najznamenitejša med celjskimi cer-

Zbor in gostitelji med ogledom Celja

kvami, smo s petjem spremljali deseto mašo, ki jo je daroval opat in prelat Friderik Kolšek. Na sporedu smo imeli tako stare ljudske pesmi kakor tudi sodobne cerkvene skladbe. Pri nekaterih skladbah so za pravo katedralsko vzdušje poskrbele stare, a kakovostne orgle. Prijetno je bilo slišati, kako se akordi

zlivajo, ujeti pod rebrastim stropom.

Po maši nas je slovesno pozdravil naš celjski gostitelj gospod Peter Simoniti, nato pa so nas z okrepčilom sprejeli v župnijskem središču. Čakalo nas je še lepo izletniško doživetje. Na ogled starega Celja, ki je tesno povezano z usodo celjskih grofov, nas je vodila prof. Božena Orožen, izkušena poznavalka zgodovine, književnosti, umetnosti in sploh vseh znamenitosti svojega mesta. Ogledali smo si najprej prelepo gotško kapelo, ki so jo celjski grofje dali prizidati cerkvi sv. Danijela. Sledil je obisk lepo urejenega mestnega muzeja, kjer smo v sprejemni dvorani zapeli na čast svojim gostiteljem. Po kosilu nas je pot vodila v bližnjo Slomškovo Poničko, ki premore bogato baročno cerkev in kjer vse spominja na svetniškega škofa in narodnega učitelja. Ob vrnitvi v Celje smo

obiskali še mogočno postojanko starega gradu, od koder je lep razgled na Celje in Savinjo.

Gospod Simoniti, kateremu smo hvaležni za brezhibno organizacijo našega enodnevnega bivanja v Celju, nam je za slovo, z zanosom izkušenega gledališkega igralca, na pamet recitiral pridigo Janeza Svetokriškega.

Odšli smo z upanjem, da so nastopi v treh znamenitih svetiščih utrdili med pevci skupinske vezi in dali vsem tisti zadostni obrok milosti, da bomo tudi v bodoče radi odmerili del moči za pevsko kulturo.

Pavec

Zbogom, violinist Alfredo Marcosig!

V nedeljo, 1. julija, je za hudo boleznijo umrl v Gorici 62-letni violinist Alfredo Marcosig. Bil je pobudnik in duša mestnega združenja Glasba brez meja, ki je na Goriškem vsako leto prirejalo natečaj za mlade violiniste iz držav področja Alpe Jadran. Prireditev, ki se je začela leta 1983 v Fari, je v zadnjih letih postajala vse odmevnejša in je omogočala srečanja mladih violinistov in koncerte v Ljubljani, Salzburgu, Zagrebu, Celovcu in Gradcu. Pokojni Marcosig pa bo ostal Goričanom v spominu tudi zato, ker se je z veliko mero odprtosti zavzemal pri številnih pobudah za vsestranski kulturni razvoj mesta, ovrednotenje njene specifičnosti in bogastva, ki izvira iz srečanja več kultur; bil je res zelo odprt do Slovencev. Poučeval je na mestnem glasbenem inštitutu, na glasbeni šoli v Fari in pred nekaj leti tudi na SCGV Emil Komel na Placuti. Očetu zgledne krščanske družine in članu krajevne skupine ognjiščarjev je bila od zmeraj v srce zapisana beseda Edinost; in prav za edinost z Bogom, med narodi in umetnostmi je daroval svoje najboljše energije.

Žalostna in ganjena Gorica se je pri pogrebnih slovesnostih v nabitopolni cerkvi sv. Ignacija na Travniku poslovila od tega moža z velikim srcem in dobrim pogledom, medtem ko so se na koru jokaje oglašali preludiji in arije zametnih zvokov violin, čela, orgel in glasov. Alfredo Marcosig zapušča ženo Vando Rojc, bivšo profesorico na slovenskih šolah, in štiri sinove. Svojem iskreno sožalje.

Družabnost na Vrhu

Odbor mladinskega pevskega zbora Vrh sv. Mihaela je pripravil v soboto, 24. junija, v prostorih KD Danica na Vrhu res prijetno in veselo družabnost. Na zaključku pevske sezone so sodelovali tako člani mladinskega zbora kot ostali vrhovski otroci. Veselo srečanje na pragu poletnih počitnic je potekalo ob reševanju kvizov, številnih igrice, prijetnem kramljanju in sproščeni

Občina Sovodnje proglasila svojo samostojnost

Letošnji občinski praznik je potekal v režiji PD Rupa-Peč. Na prireditvenem prostoru so člani društva pripravili oder, na katerem je deset domačih vinogradnikov predstavilo svoja vina. Razstavo je odprl sovođenski župan Igor Petejan v nedeljo, 18. junija; zbor Štandrež pod vodstvom Ticijane Zavadlav pa je popestril prireditev s pesmijo.

V soboto, 24. junija, je občinska uprava praznovala 44-letno samostojnost. Slovesnosti so se udeležili predstavniki raznih kulturnih, športnih, gospodarskih in krovnih organizacij; med gosti so bili delegacija občine Medicina, župani sosednjih občin, predsednik pobratene občine Škofja Loka g. Malovrh in senator Darko Bratina. Krajevna sekcija ANPI-VZPI je položila venec na spomenik padlim ob občinski hiši. V svojem govoru je župan nakazal

bodoča prizadevanja uprave za varstvo okolja, skrb za naše organizacije in društva, utrditev odnosov s pobrateno občino. Občinska uprava bo še skrbela za izdelavo novega urbanističnega načrta, uvedbo vaških posvetov, uresničitev tistih členov statuta, ki predvidevajo uporabo slovenskega jezika. Nato so občinska priznanja prejeli dolgoletni župan Vid Primožič, SZ Soča za dosežke na kulturnem in športnem področju, ŠD Sovodnje, KSD Vipava ter Društvo prostovoljcev civilne zaštite za požrtvovalnost. Izročene so bile tudi nagrade vinogradnikom; strokovna komisija je za črno vino podelila prvo nagrado Slavku Gulinu; za belo vino pa je prvo nagrado prejel Rado Buzin. Osrednja točka kulturnega sporeda je bil recital članov PD Rupa-Peč, ki ga je pripravila prof. Lučana Budal; razmišljali so o vojnih grozotah, ki so v posameznikih in skupnosti prebudila odpor in pustila neizbrisno sled v preživelih. Na harmoniko je spremljal recitacije Walter Ferfolja. Žal je slabo vreme prekrizalo načrte organizatorjev. Predvideni programi v prostorih društva (razen razstave vin in družabnosti po slovesnosti v Kulturnem domu v Sovodnjah) so odpadli.

Naj dodamo, da se je prav družabnosti pod šotorom udeležilo rekordno število gostov, ki so jih člani društva lepo pogostili.

Remo Devetak

zabavi. Prisotni so prisluhnili tudi nastopu MIPZ, ki je zapel dve pesmi in tako sklenil uspešno sezono. Sledilo je podeljevanje priznanj mladim pevcem, ki so redno in vestno obiskovali pevске vaje. Srečanje je povsem uspelo, saj se je družabnosti udeležilo prek petdeset nasmejanih otrok s starši in dedki.

Predsednik MIPZ Marko Cotič se je na koncu lepo zahvalil mladim pevcem in pehovodkinji ge. Marjanki Čevdek za opravljeno delo v pretekli sezoni, staršem, saj radi priskočijo na pomoč pri uresničitvi tovrstnih pobud, ki bogatijo celotno vaško skupnost. Prisotnim je zaželel vesele počitnice in jim napovedal, da bodo jeseni organizirali izlet v Kobarič, obiskali rojstno hišo pesnika Simona Gregorčiča in se podali do izvira Soče. Ta izlet bo uvod v novo pevsko sezono.

(mic)

Jubilejni 25. festival v Števerjanu

Pretekli konec tedna so bili borovci ob Sedejevem domu v Števerjanu prizorišče prave zamejske manifestacije. Odvijal se je srebrni jubilej festivala narodnozabavne glasbe v organizaciji domačega Slovenskega katoliškega društva Frančišek Borgia Sedej. Mladi člani društva so se izkazali v pripravi in so znali biti kos zahtevni nalogi. Oče števerjanskega festivala in njegov ideator je bil Lojze Hlede s člani svojega ansambla. Oni so bili skupno s člani društva »krivi«, da se je 2. maja 1971. leta začel 1. zamejski festival med borovci. Precej let se je nato odvijal v Formentinjevem parku.

Ob 25-letnici se je na festivalsko tekmovanje prijavilo rekordno število ansamblov (38), pa tudi občinstvo je bilo enkratno. V petek, 30. junija, je od 18 prijavljenih pevsko-glasbenih skupin nastopilo le 16. Komisija za glasbo (Vladimir Čadež, Črtomir Nanut, Franc Lačen, Ivan Sivec, Bojan Adamič in predstavniki organizatorjev Florjan Lango, Valentina Humar, Alojz Hlede, Boris Hladnik) je pripustila v finale sedem najboljših.

Tekmovalni večer se je nadaljeval v soboto, 1. julija, z nastopom ostalih 20 skupin, od katerih je bilo le 8 prepuščenih na finalni nastop. Pred začetkom tekmovanja je bil v soboto slovesen sprejem na števerjanski občini. Župan Corsi s podžupanom Dominikom Humarjem je povabil v občinsko hišo člane obeh strokovnih komisij in vodje nastopajočih ansamblov. V kratkem nagovoru je župan čestital društvu za uspešno prireditev in prisotnim spregovoril o Števerjanu, mali slovenski občini v italijanskem delu Brd.

Na sobotnem večeru nas je prijetno presenetil novonastali zamejski ansambel Briški odmev iz Števerjana (na zgornji sliki), ki ga sestavlja instrumentalni trio (Gregor Sfiligoj - harmonika, Mihael Corsi - kitara, Matej Terpin - bas kitara) s pevcem Sašo Hledetom. Želimo, da bi jim bil uspešen debitantski nastop na števerjanskem festivalu odskočna deska in spodbuda za nadaljevanje v tej smeri!

V nabitopolnem prostoru med borovci se je v nedeljo, 2. julija, v popoldanskih urah odvijal slovesni zaključek praznika slovenske narodne pesmi v zamejstvu. S pričetkom ob 17.30 sta letošnja napovedovalca Tajda Lekše in Janez Dolinar, sicer že 5. leto zapored, odprla tretji festivalski večer. Po kratkem uvodu so nas razveselili pesalci slovenske folklorne skupine Pristava iz Buenos Airesa v Argentini. Uvodni pozdrav v imenu organizatorja sta prisotnim gostom podala predsednik društva Marko Terčič in tajnica Franka Padovan-Terčič. Ob jubileju pa so čestitali in izročili priznanje tudi: Hadrijan Corsi, župan občine Števerjan in predsednik Briške gorske skupnosti; državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Peter Vencelj; podpredsednik državnega zbora Republike Slovenije Miroslav Mozetič; goriški pokrajinski odbornik Cesare Oblak in predsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletič. Besedo so tedaj prevzeli izbrani finalisti z izvedbo izvorne skladbe, ki jo je ocenjevala komisija, in izvedbo uspešnice iz zakladnice znanih melodij narodnozabavne glasbe, ki jo je izbiralo občinstvo. Ko se je komisija za glasbo umaknila za dokončno razglasitev zmagovalcev, je prisotne zabaval najboljši slovenski pevec Alfi Nipič s svojimi muzikanti. Končno je nastopil trenutek nagrajevanja: najboljši ansambel festivala je bil Vrtinica iz Nove Gorice, dobitnik prve nagrade pred dvema letoma. Pri občinstvu so bili najbolj priljubljeni Primorski fantje iz Pirana s pesmijo Amore, amore, ki je zmagala na 24. festivalu. Tržaškemu narodnemu ansamblu je pripadla nagrada za vokalno izvedbo. Najboljši kvintet ima ansambel Ekart iz Starš, najboljši trio pa je Storžič iz Golnika. Pri debitantih se je izkazal ansambel Peter Fink iz Novega mesta. Komisija za besedilo (Franko Žerjal, Irma Rauh in Franka Padovan) je izmed številnih besedil izbrala pesem Hvala vam ptice za zlato živčav avtorja Saša Martelanca.

V festivalskih dneh se je v prostorih Sedejevega doma odvijala tudi razstava

Zmagovalci ansambel Vrtinica iz Nove Gorice

slovenskih organizacij, ki je izdal zajetno brošuro - skoraj bi rekli knjigo - o festivalih in delovanju društva; Radio Trst A, ki je snemal nastopajoče ansamble in direktno prenašal nedeljski finale; TV Primorka, ki je pripravila reportažo o 25. festivalu. Poleg teh so nam seveda pomagali tudi nekateri števerjanski podjetniki in številni podporniki, imena katerih so zapisana v brošuri. Branko Terčič je tudi letos skrbno izpeljal razsvetljavo med borovci. Plakate in sceno si je zamislil in mojstrsko izdelal Hijacin Jussa. Nenazadnje naj omenim še Nika Klanjščka in Igorja Devetaka, ki sta se tudi letos uspešno potrudila pri ozvočenju; žal je njuna naloga zelo zahtevna in večkrat postane po krivičnem tarča ostrih kritik premalo pripravljenih ansamblov ali prestrogih članov komisije. Festivalsko vzdušje se je po tradiciji nadaljevalo pozno v noč. Za organizatorje in sodelavce festivala pa je praznik še v ponedeljek, ko ni več negotovosti za lepo vreme in skrb za uspeh. To je dan, ko obujamo najlepše trenutke festivala in ko med borovci poživljavamo nagrajeno melodijo. In že kujemo nove načrte za naslednji festival, predlagamo nove ideje. Zvečer se vsi preutrujeni od neprespanih noči pozdravimo inohranjamo dobro voljo za nadaljevanje »s ponosom, da je Festival naš!«

Valentina Humar

Zanimiv večer o povojnem času na Tržaškem

V sredo, 28. junija, se je na sedežu zborov v Devinu odvijal večer, posvečen obravnavi prvih desetih povojnih let na Tržaškem v luči delovanja Svobodnega tržaškega ozemlja in slovenskih samostojnih demokratičnih političnih skupin. Večer je priredil Krožek za družbeno vprašanja Virgil Šček v sodelovanju z zborom Fantje izpod Grmade, ki je ob tej priložnosti tudi zapel tri pesmi. Na srečanju so bili prisotni avtorji štirih diplomskih nalog, ki obravnavajo naš povojni čas: to so Nadja Maganja za obdobje 1945-1949, Aleš Brečelj (1949-1952), Adrijan Pahor (1952-1954) in Bruna Ciani (1954-1956), ki so svoja dela napisali pod mentorstvom prof. Jožeta Pirjevca.

Uvodno misel je podal predsednik krožka dr. Rafko Dolhar, ki je poudaril pomen poznavanja naše polpretekle zgodovine in njenih dogodkov, saj so le-ti nekaterim ljudem še vedno živi v spominu. Za temi diplomskimi disertacijami, ki jih je krožek Šček objavil oz. ponatisnil, je še dejal Dolhar, je veliko dela in truda; dodal je tudi, da imajo te knjige prednost glede svežine in vsebovanja pričevanj takratnih glavnih akterjev. Sveža pričevanja so pomembna, saj se z njihovo pomočjo marsikaj popravi. Kar je zapisano, je dejal Dolhar, ostane, in ko se bo pisala zgodovina tistega povojnega obdobja na Tržaškem, nihče ne bo mogel mimo teh disertacij. Obžaloval je sicer dejstvo, da so knjige napisane v italijanščini, vendar je v tem lahko tudi prednost, saj lahko po njih seže tudi italijanska publika, kar lahko prispeva k sožitju in sporazumevanju v naših krajih.

Zatem so spregovorili avtorji di-

Pogled na udeležence srečanja (Foto Davorin Križmančič)

sertacij Nadja Maganja, Aleš Brečelj, Adrijan Pahor in Bruna Ciani, ki so na kratko orisali svoja dela in obravnavana obdobja. Poseben poudarek so seveda dali delovanju slovenskih samostojnih demokratičnih političnih skupin in njihovim voditeljem, katerih izbira - samostojno politično nastopanje in izbira za zahodno demokracijo - se je dolgoročno izkazala za edino pravilno. Na večeru je bilo tudi rečeno, da voditelji teh skupin niso bili nikakršni izdajalci ali kaj podobnega, ampak ljudje, ki so med vojno simpatizirali z osvobodilno fronto, ki pa so bili po vojni kritični do komunistične politike »vse ali nič«, t.j. »fratelance« med Slovenci in Italijani, komunističnega terorja na STO-ju (omenimo naj ugrabitev urednika Demokracije Andreja Uršiča) in diktatorskega režima v Jugoslaviji. Avtorji so tudi spregovorili o zadržanju Zavezniške vojaške uprave, o sporih med Slovenci (kar žal velja še danes) in o

odnosu italijanskih oblasti do slovenske manjšine, potem ko se je Trst leta 1954 vrnil pod Italijo. Spregovorili so tudi o virih, iz katerih so črpali snov za svoje disertacije: med le-te spada takratno krajevno časopisje (ki preseneča po ostrini polemik), pa tudi dragoceni intervjuji s takratnimi glavnimi akterji (Petrom Šorlijem, Borisom Sancinom, Brankom Babičem idr.).

Svoje pričevanje o tistem obdobju je podal tudi dr. Drago Legiša, ki se je začel ukvarjati s politiko ravno takrat. Omenil je vrsto doživetij (npr. volitve, obisk slovenske delegacije pri Titu leta 1954 idr.) in dodal, da takrat Slovenci - vsaj vrhovi njihovih političnih komponent - med seboj sploh niso komunicirali. Omenil je tudi, da komunisti niso nikoli zavzeli jasnih stališč glede varstva pravic manjšine. Svoj poseg je sklenil z mislijo, da izbira za slovenstvo izhaja iz visoko moralnih vrednot.

Ivan Žerjal

Umrli je dr. Lojze Bercè

V soboto, 1. julija, dan pred svojim 97. rojstnim dnevom, je na svojem domu na Opčinah umrl starosta slovenskih novinarjev dr. Lojze Bercè. Bil je ena izmed najbolj znanih in cenjenih osebnosti v zamejstvu, tako v slovenskih kot tudi v italijanskih krogih, znan zlasti kot urednik tednika *Gospodarstvo*, ki ga je ustanovil in vodil od leta 1949 do l. 1983, ko se je umaknil.

Dr. Lojze Bercè se je rodil 2. julija l. 1898 v Dornberku. Obiskoval je slovensko gimnazije v Ljubljani, Trstu in Gorici, kjer je maturiral l. 1919. Leta 1923 je diplomiral na Ekonomski fakulteti v Trstu, istega leta pa je začel urejati zunanjo politiko pri tržaškem dnevniku *Edinost*; bil je tudi dopisnik iz Trsta za razne slovenske časopise. Leta 1931 je emigriral v Jugoslavijo. V Ljubljani je najprej urejal zamejska vprašanja pri dnevniku *Slovenec*, nato je postal referent v centralnem biroju predsedstva jugoslovanske vlade v Beogradu. Tam ga je nemški Gestapo leta 1941 aretirali; do konca vojne je živel kot neodvisen publicist. Po vojni je sodeloval z Inštitutom za mednarodna vprašanja pri jugoslovanskem Zunanjem ministrstvu, l. 1946 se je vrnil v Trst, kjer je urejal gospodarsko stran Primorskega dnevnika. Leta 1949 je - kot rečeno - ustanovil tednik *Gospodarstvo*, ki ga je vodil do pokoja; nekaj let zatem je tednik žal prenehal izhajati. Pok. dr. Bercè je bil tudi avtor številnih spisov in publikacij o gospodarskih in političnih vprašanjih. V obdobju emigracije je npr. objavil več člankov in brošur, ki so prikazovali trpljenje Slovencev in Hrvatov pod fašizmom. Za svoje časnikarsko in publicistično delo, ki mu je posvetil večino (več kot 60) let svojega dolgega življenja, je leta 1977 prejel Tomšičevo nagrado, ki je bila v tedanjem času najvišja časnikarska nagrada.

Procesija v Sv. Križu ob prazniku sv. Petra in Pavla

Po kriških ulicah je bila v nedeljo, 2. julija, procesija, ki se tradicionalno odvija ob prazniku farnih zavetnikov sv. Petra in Pavla. V dopoldanskih urah je bila slovesna sveta maša, zatem pa procesija, ki jo je vodil domači župnik g. Jože Kunčič in katere so se udeležili tudi narodne noše, skavtinje in skavti. (Foto Kroma)

Zamejski festival slovenskih amaterskih skupin

Na trgu v Mavhinjah je od 26. junija do nedelje, 9. julija, **1. zamejski festival slovenskih amaterskih skupin**. Organizira ga Kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje. Na odru se je in bo zvrstilo kakih sedemnajst dramskih skupin s Tržaškega, Goriškega in iz Benečije. Žirija bo podelila nagrade za najboljše moške, ženske in mladinske glavne in stranske vloge, za režijo, sceno, kostume in uprizoritev. Predvidena je tudi nagrada občinstva in posebna nagrada Primorskega dnevnika. Poleg tega so v prostorih bivše osnovne šole v Mavhinjah vsak dan na ogled razstave domačih obrtnikov Bogomila Doljak (Lesnina Bor), Pavla Hrovatin in Andreja Mervica. Nagrajevanje bo v nedeljo z uprizoritvijo najboljših igr.

Že sedaj lahko rečemo, da so organizatorji zadeli v črno, saj se je prijavilo veliko število amaterskih gledaliških skupin (med temi tudi gledališki odsek SKK iz Trsta). Že prvi večer je žel velik uspeh.

V petek, 7. julija, bosta ob 20. uri nastopila dramska skupina PD Štandrež in lutkar Roberto Leopardi. V soboto, 8. julija, pa se bosta predstavila KD Ivo Gruden iz Nabrežine in Beneško gledališče.

Sвета birma v Borštu

Tudi župnijsko skupnost svetega Antona opata v Borštu je v nedeljo, 25. junija, obiskal škof in podelil zakrament svete birme mladim iz Boršta.

Zavedajo se pomembnosti tega dogodka, so se farani številno in zbrano udeležili svete maše zjutraj ob 10. uri in popoldne ob 18. uri slovesnih večernic ter nato še razgovora z škofom.

Lepo vreme, 10 narodnih noš, lepa udeležba in prijazno vzdušje so pripomogli, da smo vsi doživeli res lep dan, ki nam bo ostal v spominu in nas bo spodbujal, da bomo v župniji poživili krščansko življenje.

Zanimive smernice, ki nam jih je škof podal z apostolsko gorečnostjo, ki mu je lastna, smo s hvaležnostjo vzeli za kašipot za bodočnost. Bog nam pomagaj, da bi jih tudi uresničili v vsakdanjem življenju. Vsaka nedelja bi morala biti taka, saj prihaja med nas sam Jezus, da bi nas s svojo božjo besedo poučil, da bi vedeli, kaj je prav, in nas okrepčal s svojim telesom in krvjo, da bi mogli opravljati dobra dela.

Albert Miklavec

Tržaški pokrajinski odbor SSK o varianti k regulacijskemu načrtu in drugih vprašanjih

Pokrajinski izvršni odbor SSK je na svoji zadnji seji obravnaval številne aktualne politične probleme in dogodke. Omeniti gre predvsem dogajanja v zvezi s sprejetjem variante k splošnemu regulacijskemu načrtu tržaške občine, ki so skoraj dva tedna zaposlovala občinske može in celotno javnost. O tem sta izčrpno poročala občinska svetovalca Močnik in Berdon, ki sta poudarila zlasti dejstvo, da so bile sprejete v zadovoljivi obliki glavne zahteve prebivalcev zlasti kraških vasi in da so se preprečili nekateri posegi v naravno okolje. Zato se jima stranka zahvaljuje za posege in dosežke zlasti še glede izvajanja deželne zakona št. 16 v korist kraškega območja. Obenem poudarja, da bodo možne še nadaljnje izboljšave regulacijskega načrta v okviru sprejemanja pripomb, ki jih bodo predlagali zainteresirani občani in njihove organizacije.

Odbor se je nadalje seznanil z resolucijo o slovenskih televizijskih oddajah, ki jo je svetovalska skupina SSK predlagala repentabrskega občinskemu svetu v odobritev. V njej se zahteva od predsednika vlade Dinija in predsednice uprave sveta RAI, naj se stvarno zavzame na pristojnih mestih, da se čimprej zagotovi vidljivost omenjenih oddaj na vsem deželnem ozemlju, kjer živijo pripadniki slo-

venske manjšine, kakor predvideva sama konvencija med vlado in RAI-em.

Po drugi strani - je bilo rečeno v razpravi - pa bi bilo logično in pravično, da bi bil tudi slovenski dnevnik vsestranski odraz pluralne manjšinske družbe, od lastništva in upravljanja pa do informiranja. Zato ista manjšinska družba pričakuje, da bo končno prevladala javna narodna korist, zaradi katere pravzaprav ta medij dobiva podporo iz javnih skladov, ki mu omogočajo izhajanje.

Pokrajinski izvršni odbor slovenske stranke izraža tudi priznanje vsem, ki so dali pobudo in pripomogli k uspešni izvedbi kulturnega nastopa pod okriljem krajevnega rajonskega sosveta v Primčevi vili na Greti 17. junija, se pravi SKD Barkovlje in rajonskemu svetovalcu SSK Aleksandru Furlanu.

Na seji je bil končno govor tudi o znanem prizivu proti obstoječi porazdelitvi pokrajinskih volilnih okrožij, o katerem je 28. junija razpravljalo in verjetno odločilo ustavno sodišče v Rimu. Za enkrat še ni podrobnejših informacij o poteku in izidu razprave. Vsekakor je potrebno poudariti diskriminacijski značaj omenjene porazdelitve okrožij v očitno škodo slovenske manjšine in okoliških občin.

Lepo obiskana nova maša pri sv. Tomažu

V nedeljo, 2. julija, se je pri razpadajoči cerkvi sv. Tomaža med Vrhpoljem in Gročano odvijala nova maša g. Tomaža Kodriča (sicer iz Brij na Vipavskem). Somaševalo je osem duhovnikov (med temi tudi bazovski župnik Marijan Živic), zbrala pa se je množica kakih 400 vernikov. Predstavniki župnij, v katerih je g. Kodrič deloval do posvetitve, so prinesli darila. Nedeljsko versko slavlje je bilo tudi priložnost, da se ljudje spomnijo na razpadajočo cerkev, ki je zapuščena od l. 1948, ko so tedanje jugoslovanske komunistične oblasti zapodile domačega župnika Zalokarja. Pred cerkvijo, ki so jo za to priložnost očistili, so nabirali tudi prispevke za obnovo. Nabiralna akcija še traja; morebitni podporniki iz zamejstva pa se lahko obrnejo do g. Marijana Živica v Bazovici.

Redni občni zbor Glasbene matice

V ponedeljek, 3. julija, je bil redni občni zbor Glasbene matice, ki je za svojega ravnatelja še za eno leto potrdil Bogdana Kralja, za predsednika pa Adrijana Semena. Dosedanja člana nadzornega odbora Gojmir Demšar in Dušan Košuta bosta odslej člana razsodišča.

Brecelj pri Prodiu

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Martin Brecelj je v sredo, 5. t.m., skupaj s predstavniki nemške in francoske manjšine v Italiji, v Rimu obiskal voditelja gibanja Oljke Romana Prodi. Med drugim mu je obrazložil stanje slovenske manjšine v Italiji, njena nerešena vprašanja, pravni status in problem zakona o globalni zaščiti. Omenil je tudi problem zastopanosti manjšine v izvoljenih telesih. Romano Prodi je pokazal zanimanje za vse to in dejal, da vprašanje Slovencev v Italiji že precej dobro pozna. Izrazil je tudi upanje, da bodo naši problemi rešeni in da bo Slovenija v kratkem času postala polnopravna članica Evropske Unije.

Poletni nastopi goriških dramskih skupin

Prvi letošnji poletni tedni potekajo ob številnih kulturnih in družabnih prireditvah tudi v znamenju gledaliških predstav v raznih krajih. Italijanske skupine obiskujejo goriški grad. Na Grajskih večerih v Stanjelu pa so organizatorji predstavili tudi štandresko dramsko skupino v petek, 30. junija, v lepi in izredno akustični grajski sobani s komedijo Janeza Povšeta *Kandidiraj, le kandidiraj!*. Kulturno društvo iz Mavhinj pa prireja v domačem kraju prvi festival zamejskih gledaliških skupin, pri katerem sodelujeta tudi Oder 90, ki je že nastopil prejšnji teden z igrano *En dan z Edvardom*, in dramska skupina Prosvetnega društva Štandrež, ki bo sodelovala na srečanju v petek, 7. julija.

Raziskovalni tabor v Loparju v Istri

Od 7. do 15. julija bo potekal v Loparju *Mladinski raziskovalni tabor Istra 95*, namenjen nadarjenim srednješolskim študentom. Voditeljica tabora je znana domačinka Leda Dobrinja. Tabor bo potekal pod vodstvom motiviranih mentorjev v stiku z zemljo, krajani in ljudsko kulturo, tudi v duhu zabavne ustvarjalnosti. Vpisani mladinci so bodo porazdelili v naslednje skupine: *arhitekturno* pod vodstvom Darka Likarja in Valterja Pikla, *botanično* pod vodstvom Nejca Jogana, *etnološko* pod vodstvom Jožeta Rehbergerja. Sodelovali bodo še razni strokovnjaki.

Leda Dobrinja je zaigrala na pravo struno. Ve, kaj potrebujejo ti kraji in ti ljudje: kulturo, oživitve premalo upoštevane in ovrednotenega bogastva, utrditev identitete; to je danes nujno potrebno. Pristojne oblasti naj poslušajo pristni glas kraja, ne pa tujega, ki bi lahko za vedno pokvaril ta ambient.

Obnova rojstne hiše Slomška v Ponikvi

Slovenski narod dolguje svojemu velikemu sinu škofu Antonu Martinu Slomšku spoštovanje in hvaležnost za opravljeno delo na verskem, vzgojnem in narodnostnem področju. Vsekakor spada med največje osebnosti naše zgodovine. Proces, da bi ga razglasili za svetnika, uspešno teče proti koncu in z veseljem pričakujemo, da bo Slomšek kmalu prištet med blažene. Zato še toliko bolj čutimo željo in dolžnost, da bi uredili njegovo rojstno hišo v spominski dom. Trenutno potekajo gradbena dela tretje faze, kajti hiša je potrebna popolne prenove, saj je v zelo slabem stanju. To pa seveda zahteva zelo visoka finančna sredstva. Morda nam lahko kaj pri tem pomagata? Svoj prispevek nakažite na uredništvu Katoliškega glasa; le-to ga bo poslalo župnijskemu uradu Ponikve. Bog naj vam povrne za vaš dar.

Herman Miha
župnik na Ponikvi

Krminka kronika

Kar dvakrat je smrt pretekli teden potrkala na vrata krminskega slovenskega občestva in odpoklicala Matildo Velišek vd. Mavrič, staro 93 let, ter Alojzija Buzinelli, po domače Gigita Bužinelovega, starega 92 let. Res sta bila oba »zrela« za odhod, vendar nam je za njima hudo iz tolikih ozirov, zlasti ker izgublamo izpred oči zgled lepe navezanosti na skupnost, ki se zbira nedeljo za nedeljo v cerkvi pri Subidi.

Pokojna Tilda se je iz rodne Zapotake še mlada z družino preselila na Plešivo in se nato poročila z Ivanom Pojavnikom in Krminko gori. Podarila je življenje osmim otrokom, dvema fantoma in šestim dekletom; sedem otrok je še živih. Pogrebno slovo je v petek v krminski župnijski cerkvi vodil župnik msgr. Paolo Bonetti.

V soboto, 1. julija, smo se spet zbrali v prostrani krminski cerkvi in jo napolnili ob slovesu od pok. Gigita Bužinelovega, ki je umrl prejšnji dan v goriški bolnišnici. Pokojniku je spregovoril v slovo msgr. Oskar Simčič. Zaradi velikega števila tako slovenskih kot italijanskih infuranskih pokojnikovih znancev in prijateljev se je bogoslužje odvijalo izmenoma v slovenskem in italijanskem jeziku. Kakor dan prej je tudi v soboto pri bogoslužju ubrano pel moški zbor Plešivcev in Medancev pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Pok. Gigi Bužinelov je bil v briškem in krminskem pa tudi v širšem okolišju znana in cenjena osebnost. Po rodu s Plešivega se je tik pred drugo svetovno vojno preselil v zaselek Pradež v krminskem primestju. Z ženo Leopoldo sta si kupila staro bajto in zapušeno kmetijo ter jo spridnostjo in umnim kmetovanjem z leti spremenila v vzorno in čudovito vinogradniško podjetje. Veselje do kmetijstva, zlasti do trte, je vodil pok. Gigita v razne kmetijske šole in tečaje. Postal je pravi strokovnjak zlasti za cepljenje trte. Že v času med vojnima je vodil po nalogu goriškega kmetijskega inšpektorata po briških vaseh tečaje o trterji in vinogradništvu. To ljubezen in strokovnost je pokojnik znal posredovati tudi sinovoma in vnukom. Ljubezen do kmetijstva je pokojnik združeval z ljubeznijo do petja; že kot mlad fant je pel tenor na medanskem koru pod vodstvom Nanda Simčiča in tudi prof. Mirka Fileja, ki je kot bogoslovec vodil domači zbor. To ljubezen je ohranil do konca, saj je na Subidi sodeloval pri zboru, dokler je mogel.

Pokojnikoma naj gre hvala za čast, ki sta jo s svojim življenjem izkazala slovenskemu imenu. Svojem zagotavljam pristrčno človeško in krščansko bližino vseh naših ljudi v krminskega konca.

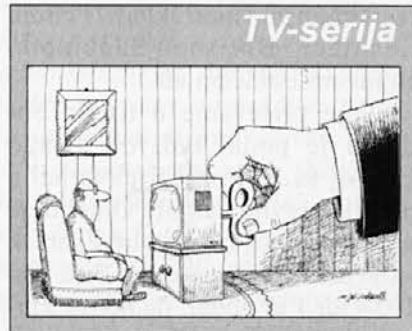
O.S.

V spomin na pokojnega duhovnika Avgušina Zlobca

Prav v juliju poteka 25 let od smrti duhovnika Avgušina Zlobca, ki je umrl v Mačkoljah 23. julija 1970. Spomnili se ga bodo v Sv. Antonu pri Koprju, kjer je župnikoval 25 let. O osebi pokojnika in njegovi dobi bosta na slovesnosti v dvorani krajevne skupnosti v petek, 14. julija, ob 20. uri, spregovorila domačin Dušan Jakomin in nečak pesnik Ciril Zlobec.

Postaja Topolovo

Prvega julija se je začela v Nediških dolinah druga izdala Stazione Topolo - Postaja Topolovo s svojevrstno razstavo, na kateri predstavlja svoja dela šestnajst umetnikov iz raznih italijanskih dežel, iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Nove Zelandije. Nasploh pa je v tej majhni beneški vasi cel mesec julij posvečen dramskim uprizoritvam v italijanščini in slovenščini, koncertom, pesniškim večerom in predstavitev knjig.

- Naslednji!

OBVESTILA

✚ **GORICA. ROMANJE V LURD** z UNITALSI od 27.8. do 2.9. Začelo se je vpisovanje. Vsak torek in četrtek od 10. do 11. ure v ul. sv. Ivana št. 9 (dr. Močnik). Pohitite z vpisom!

✚ **ROMANJE NA BARBANO** za slovenske vernike goriške in tržaške škofije bo v ponedeljek, 3. septembra 1995.

✚ **ŽUPNIJA ROJAN V TRSTU** bo v sredo, 12. julija, slavila god svojih zavetnikov sv. Mohorja in Fortunata. Ob 19. uri bo slovesna sv. maša v somaševanju. Sv. maša in pridiga bosta v italijanskem in slovenskem jeziku. Dvojezično praznovanje bo lepšalo petje italijanskega in slovenskega cerkvenega zbora.

✚ **TRST. DUHOVNO SREČANJE ZA ŽENE IN DEKLETA.** Duhovna poglobitvena srečanja za žene in dekleta bodo tudi letos v Domu blagov nad Trstom 16., 17. in 18. avgusta. Vodil jih bo izkušeni dr. Rudi Koncilja iz Ljubljane. Vpisovanje sprejema gđ. Dora Kosovel tudi po telefonu 040/763406.

CIRILMETODOVO PRAZNOVANJE NA VEJNI

V nedeljo, 9. julija, bo ob 17.30 slovesnost nove maše g. Roberta Ušaja iz Šempetra pri Novi Gorici ob sodelovanju zlatomašnika dr. Stanka Janežiča in biseromašnikov prof. Stanka Žerjela in g. Franca Malalana. Poje cerkveni pevski zbor Mačkolje pod vodstvom Iva Lešnika. Zažele narodne noše. Vabi Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu.

- Se spominjaš, kako smo nestrpni pričakovali njene prve besede!

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAŽENCEV KROŽEK VIRGIL ŠČEK

v spomin na nedolžne žrtve revolucije in ob četrti obletnici neodvisnosti Slovenije vabijo na predstavitev

Zbornika simpozija o Francu Jezi

in pesniške zbirke

Lada Piščanca Pesmi zelene pomladi

večer bo na sedežu pevskega zbora v Devinu v torek, 11. julija 1995, ob 20.30.

V nedeljo, 9. t.m., bo v sklopu CIRILMETODOVEGA praznovanja na svetišču na Vejni slovesnost

60-letnice mašništva g. Franca Malalana

ob izrednem duhovniškem jubileju želijo obilo božjega blagoslova in mu čestitajo brata Carlo in Stanko, nečakinje, nečaka ter ostalo sorodstvo Opčine, Buenos Aires, 9. julija 1995

GLASBENA MATICA
GORICA

POTRJEVANJE IN PREDVPISOVANJE V ŠOLSKO LETO 1995/96

Sprejemamo prijave za: klavir, harmoniko, violino, violončelo, violo, kontrabas, kitaro, blok flavto, flavto, klarinet, trobento, rog, pozavno, tolkala, solopetje in predšolsko glasbeno vzgojo.

Vse potrebne informacije dobite na tajništvu šole v ul. della Croce 3 od 3. do 28. julija 1995.

Urniki: od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure. Telefon: 0481/531508.

DAROV

Za Zavod sv. Družine: Irena Vertih Bertolini v blag spomin pok. Vide Lipanje 50.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana: sostanovalci pok. Julke Gerljevič vd. Žgavec (ul. Silvio Pellico 8) 240.000; namesto cvetja na grob drage tete Julke Gerljevič Danilo Jug iz druž. 100.000; v isti namen znanci iz ul. Favetti 120.000 lir.

Za Katoliški dom: Goričanka 500.000; namesto cvetja na grob pok. Julki Gerljevič vd. Žgavec Jerica in Valentina 50.000; v isti namen T. in M. 50.000 lir.

Za center Emil Komel: namesto cvetja na grob pok. Julke Gerljevič vd. Žgavec N.N. 200.000 lir.

Za slov. Karitas: Albina Copic 50.000 lir.

Za misijonarja Saksido: Milka Švab, Prosek, 50.000 lir.

Za obnovo Slomškovega doma v Ponikvah pri Celju: N.N. 300.000 lir.

Za obnovo oltarja v cerkvi v Mavhinjah: Marija Pahor, Cerovlje, ob 20-letnici smrti moža Jožefa Pahorja 20.000 lir.

Za cerkev na Proseku: Milka Švab 50.000 lir.

Sožalje

MePZ Rupa-Peč izreka Franki, Mariji in njeni družini globoko sožalje ob izgubi drage mame Julke Gerljevič vd. Žgavec.

Čestitke

GORICA. Katarini in Andreju se je pridružil mali Peter. Čestitata jima SO.BE.MA in ADRIA.

Ob prihodu malega (upajmo tenorja) Petra čestitata mamiči Katarini in očku Andreju društvo in zbor Hrast iz Doberdoba.

ŠEMPOLAJ. Naša dolgoletna pevka Darka in naš pevec Silvio Šuligoj sta 4. julija slavila srebrno poroko. Da bi bila vedno srečna in da bi še dolgo let prepevala z nami, jima želijo pevke in pevci šempolajskega cerkvenega pevskega zbora.

Sodelavce prosimo, naj zaradi spremenjenih urnikov tiskarne pošiljajo članke najkasneje do ponedeljka zvečer, obvestila pa do torka popoldne.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva

Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318

Tiska: Tiskarna Budin

Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglaš in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član: ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV